

Møte fredag den 25. mai 2007 kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 84):

1. Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 153/2006 av 8. desember 2006 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 1419/2006 om sjøtransport (Innst. S. nr. 198 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 42 (2006-2007))
2. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om en bedre rådgivningstjeneste og bruk av arbeidsuka for elever i ungdomsskolen (Innst. S. nr. 195 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:44 (2006-2007))
3. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker, André Oktay Dahl og Kari Lise Holmberg om å gi hjemmelsgrunnlag til politiet til å gripe inn overfor frembydelse av seksuelle tjenester, organisert tiggging mv. (Innst. S. nr. 165 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:39 (2006-2007))
4. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, Ketil Solvik-Olsen, Per Sandberg, Øyvind Vaksdal og Solveig Horne om å klargjøre at foreldelse ikke skal kunne påberopes av statlige myndigheter i saker der staten selv kan mistenkes for å ha bidratt til å holde vesentlige opplysninger tilbake (Innst. S. nr. 186 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:35 (2006-2007))
5. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Trine Skei Grande og Gunvald Ludvigsen om helseforsikringer og personvern (Innst. S. nr. 187 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:36 (2006-2007))
6. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Elisabeth Aspaker og Torbjørn Hansen om skjerpet kontroll med private vakselskaper (Innst. S. nr. 152 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:19 (2006-2007))
7. Referat

Presidenten: Fra representanten Ola T. Lånke foreligger søknad om sykepermisjon fra og med 25. mai og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Solveig Kopperstad *Bratseth*, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Solveig Kopperstad *Bratseth* innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Ola T. Lånke.

Presidenten: Solveig Kopperstad *Bratseth* er til stede og vil ta sete.

Representanten Olemic Thommessen vil fremsette et representantforslag.

Olemic Thommessen (H) [10:01:45]: Jeg har gleden av å fremsette et forslag på vegne av Karin S. Woldseth, Modulf Aukan, Trine Skei Grande og meg selv om ulike finansieringsmodeller for offentlig finansiering av private barnehager.

Presidenten: Representanten Anders Anundsen vil fremsette et representantforslag.

Anders Anundsen (FrP) [10:02:15]: Det er en glede å kunne legge frem forslag fra stortingsrepresentantene Ulf Erik Knudsen, Bård Hoksrud, Gjermund Hagesæter og meg selv om å fjerne forskjellen mellom private og offentlige kreditorer når det gjelder gebyr for forsinket betaling.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet om nødvendig fortsetter utover den reglementsmessige tid, kl. 16.00, til dagens kart er ferdigbehandlet.

– Det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 153/2006 av 8. desember 2006 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 1419/2006 om sjøtransport (Innst. S. nr. 198 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 42 (2006-2007))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3127)

S a k n r . 2

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om en bedre rådgivningstjeneste og bruk av arbeidsuka for elever i ungdomsskolen (Innst. S. nr. 195 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:44 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torfinn Opheim (A) [10:04:49] (ordfører for saken): Representantforslaget som vi behandler i dag, dreier seg om et viktig område i skolen, nemlig rådgivning. Med utgangspunkt i at rådgiverrollen er i endring, både i det individorienterte arbeidet med enkeltelever og i det systemorienterte arbeidet, ser vi at rådgivning har en sentral rolle i skolen.

Forslagsstillerne viser til at rådgivningstjenesten har vært i fokus i mange år, men er likevel ikke helt fornøyd. Det er viktig å ha med seg noen store saker som har vært til behandling tidligere her i Stortinget, når vi i dag har til behandling en sak om rådgivningstjeneste. Vi trenger ikke å gå så langt tilbake i tid for å se at skolens innhold har vært og er sterkt i fokus. La meg kort nevne Kunnskapsløftet, som ble innført ved skolestart i 2006, og St.meld. nr. 16 for 2006-2007, ... og ingen sto igjen, som vi behandlet senest i år. Det ligger føringer i Kunnskapsløftet om bedre rådgivning til elevene i forbindelse med personlige vanskeligheter og om valg av yrke og utdanning.

Det nye programfag til valg er også et tiltak for å redusere feilvalg, ved at elever på ungdomsskolen skal få «snuse» på fag i den videregående skolen. Dette vil kunne bidra til økt engasjement og bedre forutsetninger for senere utdanningsvalg eller yrkesvalg.

I St.meld. nr. 16 ble rådgivningstjenesten drøftet. Det ble vist til arbeid som pågår, samtidig som det ble initiert tiltak framover. Dette går også fram av komitebehandlingen. Det er ikke politisk uenighet om at en god og riktig rådgivning er viktig av mange årsaker. Det som i det siste har fått mye oppmerksomhet, er at mange elever gjør feilvalg i studieretning, at for mange elever dropper ut eller slutter av studieløp, og at det kanskje er en sammenheng mellom feilvalg, drop-out og for dårlig rådgivning, videre at samarbeidet mellom skoleeierne, altså kommune og fylkeskommune, helt åpenbart kunne vært bedre, selv om det finnes gode og interessante prosjekter i enkelte fylker og det helt klart kunne vært trukket større vekslers på næringslivet og/eller andre aktører som kunne vært relevant for videre utdanning eller yrkesvalg.

God og riktig rådgivning er også viktig som et virkemiddel for å utjamne forskjeller, noe som også understøttes ved at det er bred enighet også internasjonalt om at god veiledning kan forhindre frafall i utdanningsløp og i arbeidsliv. Skoleeier har selvsagt et stort ansvar for at rådgivningstjenesten er god, og skoleeier står fritt i organiseringen av rådgiverfunksjonen. Det skjer mye positivt når det gjelder samarbeid mellom skoler og næringsliv, og det er viktig at vi drar erfaring fra et slikt samarbeid.

Til slutt: Representantforslaget viser at det er utålmodighet med hensyn til å få til en bedre rådgivningstjeneste. Dette kommer også til uttrykk ved at Stortinget skal behandle nok et representantforslag om noen få dager som også dreier seg om frafall i den videregående skole. Det er ingen tvil om at det vil være mye fokusering på rådgivningstjenesten framover – både som følge av tidligere behandling her i Stortinget og behandlingen vi har i dag, og også som følge av det arbeidet Regjeringen har signalisert skal gjøres. Det er bra for eleven, bra for skolen, bra for næringslivet, og det er effektivt for samfunnet.

Anders Anundsen (FrP) [10:08:35]: La meg først få si takk til saksordføreren som har gjort en utmerket jobb med å samle komiteen om viktige ting i innstillingen, som vi forventer også blir fulgt opp av departementet.

Forslaget fra Fremskrittspartiet er tredelt. Først dreier det seg om hvordan arbeidsuka bedre kan brukes aktivt knyttet til rådgivningen i forhold til fremtidig yrkesvalg, så om hvordan en skal etablere et eget rådgivningsverktøy for å sikre individuell oppfølging av den enkelte elev, og så til slutt om hvordan samhandlingen mellom kommuner og fylkeskommuner kan bedres for å gi den enkelte elev et bedre rådgivningstilbud.

Forslaget har et alvorlig bakteppe. Nærmere 40 pst. av elevene faller fra i videregående opplæring. Bakgrunnen er mangeartet, og det er en rekke ulike årsaker til at vi er i den situasjonen. Men disse forslagene er i alle fall tre konkrete tiltak for å bidra til å redusere frafallet. Noe av frafallet skyldes antakelig at vi har mangelfulle rutiner for oppfølging av enkeltelever. Selv om samtlige i denne sal er enige om at vi skal satse på en bedre rådgivningstjeneste, er dessverre realiteten ute på veldig mange skoler at vi får såkalt usynlige elever som ikke får den rådgivningen de har behov for. Årsaken er at vi ikke har et systemverktøy for individuell oppfølging. Vi har fokusert på dette fordi vi mener det er nødvendig å sikre at hver enkelt elev får tilfredsstilt sitt rådgivningsbehov, og får den oppfølgingen som er nødvendig for å komme inn på rett hylle yrkesmessig senere i livet. Dette må systemiseres bedre, og vårt forslag er et forsøk på å bidra til det.

Arbeidsuka brukes i dag ganske tilfeldig fra skole til skole, og den brukes i liten grad som en del av yrkesveiledningen. Vi mener det er en utfordring fordi arbeidsuka er en veldig god mulighet til å prøve ut ulike yrker som en elev kan tenke seg å vurdere for fremtiden. Et eksempel er at når Jamie Olivers kokkeprogram kom på norsk fjernsyn, økte innsøkningen til kokkelinja radikalt. Det som også skjedde, var at en fikk et stort frafall fra den samme linja senere. Årsaken var naturligvis at mange som så Jamie Olivers flotte kokkekunnskaper på fjernsynet, forstod at når man var kokk, var man verken på fjernsynet eller veldig ofte opptatt med gourmetproduksjon av mat, men stod bak en vegg og stekte hundre kilo løk. Kanskje kunne elever brukt arbeidsuka til å få den erfaringen, slippe å ta det feilvalget og dermed få en raskere og bedre gjennomføring av utdanningen sin.

Jeg er glad for at komiteen samlet nå sier at det skal stilles krav til at utplasseringen i arbeidsuka gjennomføres som en del av veiledningsarbeidet, slik at utplasseringen skal ha en relevans for eleven, gi eleven bedre mulighet til å velge fremtidig yrkes- og utdanningsretning. Jeg forventer at statsråden merker seg dette og legger det til grunn i sin kommunikasjon med kommuner og fylkeskommuner om hvordan rådgivningen skal være for fremtiden.

Det tredje forslaget handler om bedre samhandling mellom fylkeskommune og kommune. Enkelte steder fungerer dette samarbeidet godt, men på de fleste steder opplever man en rekke barrierer til hinder for at samarbeidet mellom fylkeskommunen og kommunen på råd-

givningssiden skal fungere godt nok. Det skyldes naturligvis at det er to forskjellige forvaltningsorgan, som har forskjellig ansvar innenfor opplæringen. Kommunene skal forholde seg til rådgivningstjenesten i grunnskolen, mens videregående skole håndteres av fylkeskommunen. Dette forslaget vil presse på for å få til en bedre samhandling mellom fylkeskommune og kommune når det gjelder rådgivningstjenester. Kanskje kan man få til en ordning hvor fylkeskommunen i større grad tar ansvar for yrkesveiledningen i grunnskolen, for å peke på hvilke muligheter som foreligger i videregående skole, og hva som er de praktiske forholdene knyttet til en slik utdanning.

Jeg er glad for at det er stor enighet om viktige deler av forholdene knyttet til rådgivningstjenesten i merknadsform. Jeg har et visst håp om at dette også følges nøye opp av departementet. Likevel ønsker jeg å ta opp, på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, forslagene nr. 1 og 2 i innstillingen og på vegne av Fremskrittspartiet forslag nr. 3.

Presidenten: Representanten Anders Anundsen har tatt opp de forslag han refererte til.

Gunnar Gundersen (H) [10:13:45]: Rådgivningstjenesten er viktig av flere årsaker, ikke bare for å motvirke frafall; det er også viktig å geleide elevene inn på de riktige valgene, som representanten Anundsen og i og for seg også saksordføreren har vært inne på. For de elever som velger feil løp i videregående opplæring, blir det et bortkastet år. For noen blir det en dyrekjøpt erfaring, fordi det fører til tap av motivasjon for skolegang. Det er kanskje ikke så rart, hvis elevene ender opp med noe de verken mestrer eller har interesse for. Også for skoleeier er det en ulempe når elever velger feil, og dermed bruker ekstra tid i videregående opplæring. Den akkumulerte ekstrakostnaden fylkene har i forhold til feilvalg, er stor. I Akershus fylkeskommune alene beregnet man den til å være 36 mill. kr i 2004.

Enighet i komiteen om rådgivningstjenesten er viktig. De rød-grønne mangler vilje til å være mer konkret i forhold til å løse oppgavene. Vi er litt bekymret for at man kanskje ikke angriper problematikken bredt nok. For Høyre er dette et svært viktig felt å styrke. Derfor har vi i et annet dokument, Dokument nr. 8:55 for 2006-2007, om frafall i videregående opplæring, som kommer til behandling senere, og også under behandlingen av St.meld. nr. 16 for 2006-2007 fremmet forslag for å gjøre den yrkes- og utdanningsrettede rådgivningen elevene mottar, både kvantitativt og kvalitativt bedre. Vi har foreslått et prøveprosjekt hvor rådgivere som er ansatt i den videregående skolen, i hovedsak jobber på ungdomsskolen, slik at rådgiverne faktisk kan bli kjent med de elevene som skal ha råd, og slik at elevene får relevante råd. Dessuten er det viktig at det er de rådgiverne som kjenner videregående opplæring best, som gir råd om utdanningsløp i videregående skole.

Det er også viktig å se det 13-årige skoleløpet i sin helhet. I den forbindelse har Høyre foreslått et utvidet forsøk med kommunal drift av videregående skoler, og ikke

minst i forhold til en samlet disposisjon av rådgivere vil det være klokt. Vi støtter da selvfølgelig forslag nr. 2 i innstillingen. Høyre har også bedt Regjeringen gjennomføre et forsøk med regionale veiledningssentre fristilt fra enkeltskoler som har til oppgave å utnytte infrastruktur, ressurser og kompetanse på en optimal måte til gode for elevene. Vi slutter oss derfor til forslaget i innstillingen.

Programfag til valg er en viktig ny mulighet som Kunnskapsløftet gir for å knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen. Men foreløpig ligger faget i støpeskjeen i forhold til at lokale skoleeiere skal utarbeide egne læreplaner.

Utplassering i næringslivet er et viktig tiltak, både i forhold til yrkesrådgivning og for å gi elevene ny motivasjon, som representanten Anundsen var inne på. NHO organiserer et slikt tiltak som heter NIS, Næringsliv i skolen. Et av formålene med NIS er å gi elevene et bedre grunnlag for yrkes- og utdanningsvalg. Samarbeidet mellom Hurum ungdomsskole og nabobedriften Södra Cell Tofte er et kjempegodt eksempel på hva dette kan drives til. Bedriften tilbyr en «fabrikksti» som gir en praktisk presentasjon av ulike yrker ved bedriften. Alle elevene i niende og tiende klasse får anledning til å hospitere hos bedriften så ofte som inntil tre dager i uken i en periode som kan strekke seg til opptil et helt skoleår. Elevene har prosjektoppgaver som energi, kjemi og papirproduksjon knyttet til bedriften. Elevrådet får 100 000 kr til disposisjon fra bedriften for å gi ungdom i nærmiljøet et bedre tilbud.

Södra Cell Tofte har oppnådd et av sine mål, nemlig flere lærlinger fra sitt nærområde og en stabil arbeidskraft. Elevene har fått en god forståelse av mulige yrker. Høyre mener at det velkjente begrepet «arbeidsuke» med fordel kan videreutvikles i en slik retning, og støtter derfor også Fremskrittspartiets forslag nr. 1.

Statsråd Øystein Djupedal [10:18:38]: Rådgivere har en svært viktig rolle i dagens skole og en sentral oppgave i forhold til å få færre til å gjøre feilvalg og flere til å gjennomføre videregående opplæring. Jeg er derfor veldig tilfreds med at det er et sterkt engasjement i Stortinget for å bedre og profesjonalisere rådgivningstjenesten. Det er ikke noen hemmelighet at den i mange år dessverre ikke har fått den fokuseringen som den fortjener gjennom ulike regjeringer, og ikke minst i skolen selv. Rådgivning er viktig, ikke minst for at ungdom skal gjøre riktige valg, og vi ser at det er et bredt ønske i Stortinget om å styrke den.

I St.meld. nr. 16 for 2006-2007 har dette fått bred omtale, og også i komiteens behandling. Vi følger opp dette nå i revidert nasjonalbudsjett her i Stortinget med en styrket bevilgning til rådgivningstjenesten på ungdomstrinnet. Det gjør vi bl.a. fordi vi ser at det er nødvendig med en større grad av profesjonalitet i rådgivningstjenesten. Så legger vi også til rette for, som komiteen vil være kjent med, en forskriftsendring når det gjelder deling av rådgivningstjenesten i en sosialpedagogisk del og i en del som går på yrkes- og fagretning. Dette gjør vi også fordi vi ser at det her er to helt ulike roller, og der det er mulig å dele

dette, vil det føre til at man får en større grad av profesjonalitet inn i rådgivningstjenesten, som er det vi ønsker.

Det er også, som en oppfølging av St.meld. nr. 16, under etablering et rådgivningsverktøy på nettet for å sikre individuell oppfølging. Vi ønsker nå å få utarbeidet en helhetlig oversikt og en beskrivelse av yrker og karriereveier på Internett. Termen «yrker og karriereveier» er valgt for å dekke både det faktum at i en del bransjer kan samme yrke eller samme funksjon få endret betegnelse over tid samt at en del utdannelse har generell, bred yrkesanvendelse, dvs. at den kan brukes i en rekke ulike yrker og funksjoner i arbeidslivet.

Yrkesbeskrivelse finnes nå på ulike nettsteder, men det finnes ikke en samlet oversikt. Det finnes heller ikke noen samlet oversikt over hvilke nettsteder som tilbyr ulike typer yrkesbeskrivelse, eller noen felles standard for hvilken informasjon som kan presenteres for hvert yrke og hver karrierevei.

Det er likeledes en rekke yrker og karriereveier det ikke finnes beskrivelse av på nettet overhodet. Videre er det en utfordring for brukerne at de offentlige aktørene på dette markedet kun har ansvaret for å informere om enkelte deler av yrkesområdet. Dette kan gjøre det vanskelig å finne fram til relevante kilder og til korrekt informasjon. Vi har derfor besluttet å legge dette oppdraget ut på anbud, og tar sikte på offentliggjøring av anbudskonkurransen innen sommeren. Det bør være et mål at brukerne på en enkel måte kan finne fram til ønsket informasjon om yrkesbeskrivelse og karriereveiledning.

Økt fokusering på rådgivningstjenesten, og ikke minst økt fokusering på frafall, Stortingets interesse for dette og departementets oppfølging vil føre til at vi får en bedre rådgivningstjeneste over år. Jeg er glad for det engasjementet Stortinget viser for å bedre rådgivningstjenesten, og det betyr at vi følger opp, og på den måten vil flere av ungdommene våre lykkes i skolen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 3127)

S a k n r . 3

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker, André Oktay Dahl og Kari Lise Holmberg om å gi hjemmelsgrunnlag til politiet til å gripe inn overfor frembydelse av seksuelle tjenester, organisert tiggings mv. (Innst. S. nr. 165 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:39 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hilde Magnusson Lydvo (A) [10:23:07] (ordfører for saken): Som saksordfører vil jeg legge fram flertallets syn i innstillingen. Innstillingen omhandler tre forslag: hjemmelsgrunnlaget for politiet når det gjelder å gripe inn overfor frambydelse av seksuelle tjenester og organisert tiggings, og bruk av politiets reservestykker.

Innledningsvis vil jeg påpeke at Stortinget enstemmig opphevet løsgjengerloven i 2005 med virkning fra 1. juli 2006. Flertallet i komiteen ønsker å imøtegå de utfordringene som er nevnt i forslaget, ved i større grad å bruke sosialpolitiske ordninger enn å foreta lovendringer. Jeg viser til Regjeringens handlingsplan mot trafficking, som har en rekke gode tiltak med tanke på de problemstillingene forslagsstillerne reiser, og at straffeloven § 224 skal omhandle organisert tiggings.

Det er et fattigdomsproblem at mennesker kommer til Norge fra ulike deler av verden for å tigge og prostituere seg. Det er mer enn en lovendring i politivedtektene som må til for å få bukt med disse problemene. Regjeringen ønsker å ha en helhetlig politikk, og at det skal være et bedre samarbeid mellom de offentlige institusjoner. Det er spørsmål om bolig, det er spørsmål om jobb, og det er spørsmål om helse.

Når det gjelder Høyres merknad om turistvisum, vil jeg peke på at man ved enkelte flyplasser i Norge er streng når det gjelder de vilkårene som skal til for å få turistvisum til Norge. Man sjekker om de har bosted, og om de har penger til livsopphold. Vi har altså allerede et regelverk, som kanskje med fordel kan brukes mer for å begrense tilstrømmingen av dem som kommer hit for å tigge, og som ikke er her på ferie.

Videre jobbes det i departementet med et lovforslag som vil forby kjøp av sex. Det vil nok føre til at gateprostituerte forsvinner fra deler av gatebildet, fra der folk flest ferdes. Flertallet ønsker å uttrykke et verdisyn, der det tas utgangspunkt i et ønske om å hjelpe den enkelte til å få et verdig liv.

Forslag nr. 1 omhandler politivedtekter for Oslo kommune, som er vedtatt i Oslo bystyre 5. november 2006. Vedtektene skal stadfestes av Politidirektoratet. Det er ennå ikke gjort i dette tilfellet, og jeg ønsker å avvente utfallet av Politidirektoratets vurdering av vedtektene.

Forslag nr. 2 går på at vi skal fremme en lovregel som åpner for å bortvise personer som frambyr seksuelle tjenester, tiggings eller salg på en måte som endrer et områdes karakter. Her viser jeg til det jeg sa innledningsvis. Jeg mener det er andre virkemidler enn lovhjemler som bør tas i bruk for å imøtegå problemene, og jeg synes at det å definere et endret områdes karakter blir en for skjønnsmessig vurdering til at personer som er i en vanskelig livssituasjon, skal bli jaget rundt i byen.

Når det gjelder tiggings og prostitusjon, står vi overfor et kriminalpolitisk veivalg. Flertallet mener at dette vei-

valget bør trekkes opp av Stortinget, ikke av politivedtektekter lokalt.

Det tredje forslaget omhandler økt bruk av politiets reservetjeneste, at de i sommermånedene skal avhjelpe situasjonen for politiet når det gjelder ovennevnte utfordringer. Bruken av reservetjenesten er til vurdering i departementet. Jeg er derfor veldig glad for å kunne si at Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett bevilger 30 mill. kr til politiet i Oslo, noe som vil gjøre det mulig for dem å være mer synlige og kunne sikre ro og orden i gatebildet i Oslo i sommer.

Torill Ø. Hanssen (FrP) [10:27:10]: Bander gjør tiggings til en jobb, der skuespiller- og forkledningskunst er et must når det gjelder å lure oss snille og godtroende til å tro at vi gir til mennesker som trenger hjelp. Vi mennesker vil gjerne gi og hjelpe våre neste som ikke har det så bra, men med de medieoppslagene som har vært den siste tiden, vet vi at vi blir lurt, og vi kommer til å tenke oss godt om før vi gir igjen.

Kan man si at vanlige mennesker som bor i slike områder, har en trygg tilværelse i hverdagen? Jeg hadde i hvert fall ikke latt mitt barn eller mine barnebarn ferdes i et slikt område. Og hvilke rettigheter har så vi?

Med den nye politireformen skulle det bli mer synlig politi i gatene. Har det blitt det? Nei! Som vanlig har Regjeringen laget et glansbilde. Man har ikke gitt politiet de muligheter og de midler som trengs for at de skal kunne gjøre jobben sin. Stortinget bør være lydhør overfor de kommunene som opplever slike problemer, og man bør gripe tak i dette gjennom politivedtektene, som gir adgang til bortvising av aggressive og sjenerende tiggere og prostituerte som forstyrrer ro og orden.

Fremskrittspartiet vil i denne saken stemme for forslag nr. 5, fra Venstre.

André Oktay Dahl (H) [10:29:17]: Bakgrunnen for vårt forslag er den situasjonen som vi har sett utvikle seg spesielt i Oslo sentrum, men også i en del omkringliggende distrikt. Mange oppfatter dette forslaget som veldig drastisk og radikalt, men det er i realiteten mindre inngripende enn det flertallet i denne salen kommer til å gjøre ved å kriminalisere sexkjøp. Det er riktignok ikke et lovforbud rettet mot den enkelte prostituerte, men det kommer til å fungere mot den enkelte prostituerte. Jeg synes nesten det var litt rørende å høre saksordføreren prate om noen kriminalpolitiske veivalg, for det man med det vedtaket har gjort, er det stikk motsatte, så sånn sett er det spesielt.

Vi mener at vårt forslag, kombinert med endrede visumregler, kunne vært en bedre balansegang, kombinert med økt fokus på menneskehandel – et syn vi for øvrig deler med Regjeringen – enn å kriminalisere sexkjøp.

Regjeringen har foreslått økte midler til Oslo-politiet. Det er en bra start, men langt fra nok. I en situasjon hvor f.eks. en kvinnelig politijurist blir gravid, venter man i tre måneder med å ansette en ny. Det som skjer da, er jo at sakene hopper seg opp, og at man faktisk ikke får satt ballen i mål når det gjelder f.eks. trygdejuks eller skattesvik.

I Oslo by er alt dette en viktig faktor med hensyn til utrygghet, for situasjonen ellers i Oslo by er jo at den går til det bedre. Fafos siste levekårsundersøkelse viser at byens tilstand blir stadig bedre. Oslo kommune har tatt ansvar for sin del ved å etablere politiråd, og de har etablert et forpliktende samarbeid mellom politi, skjenkemyndigheter og kommunen. De vil utvikle et såkalt vertskapsbevis som kommer til å virke betryggende, fordi man kan få i fokus de som er seriøse, og de som er useriøse, på en mye bedre måte enn i dag.

Skal man hjelpe folk ut av et rusproblem, er Høyre helt enig i at sosialpolitiske tiltak er det aller viktigste. Man får aldri tvunget mennesker ut av et rusproblem, for rusproblemet er gjerne et symptom på et savn eller tomrom i hode eller hjerte som man prøver å fylle opp, men dessverre med helt feil ting.

Vårt forslag er et supplement som tar inn over seg folks behov for trygghet for ikke å bli overfalt på gaten. Jeg synes ikke det er greit at man nærmest skal føle seg redd for å gå alene i byen om kvelden fordi tre–fire prostituerte kaster seg over deg. Jeg vet at mange i denne salen er opptatt av at det er en integritetskrenkelse når en mann trakasserer en kvinne på et utested, men for veldig mange menn føles det også som en integritetskrenkelse når man ikke kan gå alene i byen en kveld uten at tre–fire prostituerte drar deg i armen og tar deg i skrittet. Det er et paradoks at alle reagerer på det første, mens færre reagerer på det siste.

Til slutt vil jeg si at vi trekker vårt forslag nr. 2, og Høyres og Fremskrittspartiets felles forslag trekkes også, til fordel for det Venstre-forslaget som tar opp i seg de gode hensiktene og formålene. I tillegg tar jeg opp vårt forslag nr. 3.

Presidenten: Representanten André Oktay Dahl har tatt opp forslag nr. 3 og meddelt at forslagene nr. 1 og 2 ikke blir tatt opp, men er trukket.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [10:32:45]: Senterpartiet er opptatt av trygge lokalsamfunn. Derfor er jeg enig med forslagsstillerne i at aggressiv og pågående tiggings, prostitusjon og salg kan være uheldig, men politiet har jo allerede i dag anledning til å vise bort folk som opptrer truende og plagsomt.

Ordlyden i representantforslaget tyder på at det ikke bare er de aggressive aktivitetene som oppleves som problemfylte, men like mye det visuelle uttrykket. Noe av diskusjonen om forholdene i Oslo har jo nettopp vært knyttet til de visuelle uttrykkene i turistgatene våre. Jeg mener vi skal være forsiktige – veldig forsiktige – med å la oss rive med av en debatt hvor vi skal rydde bort et symptom, men hvor vi lar virkeligheten være omtrent den samme. Det vil jeg være redd for, hvis vi ikke går grundigere inn i dette enn ved å gi tilslutning til de forslag som er framlagt. Jeg klarer ikke å fri meg fra en tanke om at her er man ute etter å få noe ut av syne, men at vi fortsatt skal måtte leve med problemene.

Det arbeides nå med en lovgivning som forbyr kjøp av seksuelle tjenester. Det er jeg glad for. Jeg mener det går

på det prinsipielle og på tiltak som har en annen inngang enn det at vi skal rydde opp i bybildet. Det går på spørsmålet om menneskehandel, og det går på uverdige forhold knyttet til respekt for menneskeverdet. Jeg mener at Stortinget vil være tjent med å få den type prinsipiell gjennomgang av disse spørsmålene, framfor å gjøre dette til et spørsmål om politivedtekter og en ryddigere by. Jeg vil beklage det hvis det blir utfallet av dagens debatt.

Aud Kvalbein (KrF) [10:35:12]: I Kristelig Folkeparti ønsker vi å signalisere forbud mot kjøp av seksuelle tjenester. Vi ønsker et slikt forbud fordi vi ikke aksepterer at mennesker omsettes som en handelsvare. Hvert menneske er ukrenkelig. Kjøp og salg av menneskekroppen bør derfor bli forbudt i Norge. Et forbud mot kjøp av seksuelle tjenester vil virke preventivt og dermed redusere antallet horekunder. Dette vil igjen gjøre det mindre lønnsomt å drive med prostitusjon, og prostitusjonens omfang vil bli redusert.

Vi vet at menneskehandel er verdens hurtigst voksende kriminelle aktivitet. Ifølge FN er utbyttet på nærmere 100 milliarder kr pr. år. Vi vil ikke få bukt med denne kyniske og svært brutale formen for kriminalitet dersom vi ikke angriper den på bred front. Å gjøre handel med kvinnekroppen mindre lønnsomt er et nødvendig virkemiddel for å redusere menneskehandelens omfang. I Kristelig Folkeparti er vi derfor glad for at regjeringspartiene nå støtter vårt standpunkt om kriminalisering.

Det er avgjørende viktig at innbyggerne opplever at de kan bevege seg fritt omkring i byene. Vi kan ikke tillate at prostitusjon, narkotikaomsetning og kriminalitet gjør at noen områder nærmest blir utilgjengelige for publikum og umulige å drive næringsvirksomhet i.

Kristelig Folkeparti er opptatt av at vi nå får en bortvisning som ikke blir oppfattet som en renovering av gatene, og at det er hovedformålet. Vårt engasjement for å redusere prostitusjonsomfanget er på ingen måte begrunnet i ønsket om rene og pene gater, men i ønsket om å sikre den enkelte grunnleggende menneskerettigheter.

Med samme begrunnelse har Kristelig Folkeparti støttet forbudet mot organisert tiggings. For oss har det vært svært viktig å forhindre økt stigmatisering eller vanskeligere levekår for mennesker som allerede er hardt prøvet.

I Oslo er vi vel kjent med at prostituerte, tiggere og selgere tidvis har vist en provoserende og aggressiv atferd. Slik atferd kan vi ikke akseptere. Byer som Oslo trenger hjemmel i de lokale politivedtektene som gir politiet mulighet til å bortvise mennesker som har en atferd som forstyrrer den alminnelige ro og orden eller ferdsel, på eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted. En slik hjemmel vil gjøre det mulig å bortvise alle som opptrer på en uakseptabel måte i det offentlige rom, ikke bare navngitte grupper på samfunnets skyggeside.

Kristelig Folkeparti har i dag fremmet forslag i tråd med det jeg nå har anført, og som jeg hermed tar opp.

Kristelig Folkeparti er også opptatt av andre tiltak som vi vet reduserer kriminalitet og bidrar til økt trygghet. Det er en vel dokumentert sammenheng mellom alkohol og voldskriminalitet. Derfor må vi stramme inn på antallet

skjenkebevillinger og differensiere åpningstidene i byområder med store kriminalitetsutfordringer. Jeg ser fram til et tverrpolitisk samarbeid om ulike tiltak for å sikre økt trygghet for alle innbyggere i Norge.

Presidenten: Representanten Aud Kvalbein har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Odd Einar Dørum (V) [10:39:00]: I bakteppet for denne saken, som ikke er i saken, ligger spørsmålet om menneskehandel og alvorlig organisert kriminalitet. Deretter ligger det i saken et debatttema som ikke er oppe i dag, men som alle er engasjert i, nemlig hvorvidt det er rett eller galt å kriminalisere horekunder. Og endelig ligger det i saken hva som i det offentlige rom, jeg gjentar, i det offentlige rom, er akseptabel eller uakseptabel atferd uansett hvem som utøver den. Jeg skal kommentere det på den måten.

For det første er jeg svært glad for at den sittende regjering holder et kraftig trykk på det som andre har påbegynt, nemlig å bekjempe menneskehandel. Jeg ser svært positivt, på vegne av Venstre, på den innsatsen som nå utøves i Oslo politidistrikt, og som begynner å gi resultater.

Derneft er jeg helt overbevist om at respekt for den alminnelige, skal vi kalle det, høflige omgangstone i gata – f.eks. at jeg skal slippe at noen kaster seg over meg fordi de skal spørre om 15 meningsmålingsspørsmål, i en slags spissrotgang i byen, som man opplever som Oslo-borger – handler om atferd og høflighetsregler. Vi pleier ofte å si i skolen at foreldres minsteoppgave er å lære sine barn at de ikke uten videre kaster seg over andre barn. Det er en slags norm som gjelder mellom oss mennesker.

Det forslaget jeg har framlagt, og som jeg synes det er hyggelig at både Høyre og Fremskrittspartiet nå gir støtte til, er intet annet enn uttrykk for en slik norm. Enten en driver med prostitusjon, tiggings eller salg, kan det ikke være en akseptabel norm at en opptrer på en annen måte enn det vi prøver å lære ungene våre at de skal gjøre og ikke gjøre når de beveger seg inn i skolehverdagen. Det er dette syn og denne norm som et overveldende flertall i Oslo bystyre, inkludert det største regjeringspartiet, har vedtatt som forslag til en politivedtekt. Det er ikke for å drive sosial renovasjon. Denne byen har en byrådsleder som er en sterk motstander av en slik tenkning.

Det går altså an å sortere flere tanker, og det går an å slåss for de normene som vi kaller normale normer mellom mennesker, uansett bakgrunn, uansett hva en heter og uansett hvor en bor, som er slik at vi ikke kaster oss over andre slik uten videre. Forslaget som Venstre nå fremmer, handler om det, og er identisk med – det er noe omskrevet, fordi det må være slik i Stortinget – forslag til politivedtekt på dette punkt vedtatt med et overveldende flertall i Oslo bystyre.

Så er jeg personlig helt enig med dem som sier at hvis man skal sikre norm i et gaterom, f.eks. på Karl Johan, som er Norges mest trafikkerte sted, ja, så utløste det jo underverker sist sommer da patruljerende politi viste seg. Bare ved at de gikk litt fram og tilbake og opp og ned gata, falt jo en god del av normene på plass. Noen kloke men-

nesker sa da følgende: Tenk hvor mange grisete debatter vi hadde sluppet hvis vandringen hadde begynt litt tidligere.

Jeg tilhører dem som ser positivt på at Regjeringen har lagt inn 30 mill. kr til Oslo-politiet. Jeg tilhører også dem som mener dette ikke er nok, men det skal være en debatt på et annet tidspunkt. Her skal det være nok å si at det som roses skal, det roser vi. Den strid vi skal ha når det gjelder å gjøre ting bedre eller ikke, tar vi andre steder.

Det er på dette grunnlag jeg tar ordet, og jeg vil gjerne si følgende: Jeg var aktivt med på, med et pådrivende storting, å avkriminalisere tigging. Jeg er også aktivt for, og glad for, den bestemmelsen vi har om å gå etter organiserte bander, som spesialisere seg, og som vi finner igjen i alle europeiske storbyer. De ter seg omtrent på den samme måten enten en er i Lisboa, i Paris eller i Oslo. Jeg er for at man retter seg mot dette organiserte kriminelle fenomenet og rammer det for det det er. Det er positivt.

Jeg er imot at det som er sosialpolitiske problemer, skal løses kriminalpolitisk. Det er en linje jeg virkelig vedstår meg. Derfor er også Venstre imot kriminalisering av sexkjøp. Vi tror ikke at det kommer til å gjøre livet bedre for de prostituerte, og vi tror ikke det kommer til å gjøre livet lettere for de politifolkene som skal skaffe vitner. Jeg skal ikke kommentere det ytterligere, fordi det er velkjent i denne sal hvilket syn den sittende justisminister har. Det er også velkjent at det er en ryddig mann, som er en demokrat og medlem av et politisk parti. Jeg har bare lyst til å markere det på den måten. Det er min ærlige overbevisning at skal man bekjempe menneskehandelen, og skal man gjøre livet bedre for utsatte jenter, skal man i hvert fall skaffe flest mulige vitner og ikke færrest mulige vitner. Og så hadde det jo vært hyggelig om Sverige, som man stadig titter mot, hadde evaluert sine erfaringer. Det hadde vært hyggelig. Jeg tar det ikke lenger, men jeg følte at dette måtte jeg si på talerstolen i dag.

Forslaget til Venstre, som jeg tar opp, handler om normale atferdsregler, helt uavhengig av hva en heter og hvor en bor. De bør gjelde også i det offentlige rom.

Presidenten: Presidenten konstaterer at representanten Odd Einar Dørum har fremsatt det forslag han refererte til, og som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Ved en inkurie ble det ikke oppfattet at representanten Kirsti Saxi hadde bedt om ordet, og hun får ordet nå før statsråden – Kirsti Saxi.

Kirsti Saxi (SV) [10:44:23]: Jeg vil først si at SV stiller seg bak innlegget til saksordføreren, og jeg ønsker bare å understreke regjeringspartienes mening.

Vi står her overfor et kriminalpolitisk veivalg, og politikken her bør trekkes opp av Stortinget og ikke av politivedtekter lokalt, for å sikre likebehandling.

Når et enstemmig storting nylig vedtok å avkriminalisere tigging, var dette basert på en erkjennelse av at det er galt å straffe offentlig lidelse, og et prisverdig signal om en mer human tilnærming til fattigdomsproblematikken. Tigging og prostitusjon er ikke først og fremst et ordens-

problem, men den synlige dokumentasjonen på fattigdom og lidelse. Det er derfor viktig og riktig det vi nå har understreket, at tigging først og fremst må møtes med sosialpolitiske virkemidler, ikke med kriminalpolitiske virkemidler.

Det er mange grupper i Oslo og andre steder i landet som av og til har en atferd som virker både truende, aggressiv og pågående. Vi skal selvsagt ha normer og regler for hva som er akseptabel atferd i et samfunn, og disse skal selvfølgelig gjelde alle, uavhengig av om de er prostituerte, tiggere eller stortingsrepresentanter.

Det er også viktig å understreke at politiet i dag har hjemler for å opprettholde alminnelig ro og orden. Men mye tyder på at noe av tiggervirksomheten, særlig i Oslo, har fått et mer profesjonelt og organisert preg. SV mener derfor at det er viktig at eventuell tvangsmessig tigging fanges opp av lovverket.

Vi viser til Innst. O. nr. 10 for 2005-2006, der vi bad Regjeringen følge opp forslaget om å innlemme organisert tigging i straffeloven § 224 om menneskehandel, altså den såkalte trafficking-paragrafen, fordi vi mener det vil være viktig for å stille bakmennene for tigging til ansvar.

Det er riktig og viktig at departementet også vurderer nødvendige rettslige tiltak for å møte bekymringen knyttet til aggressiv og pågående prostitusjon, tigging og salg, men jeg vil understreke viktigheten av å se på sektorovergripende tiltak for å begrense tilstrømmingen.

Når det gjelder Oslo, har f.eks. tiltak som bladet =Oslo gjort mye for å forebygge tigging. Ikke minst har mange tiggere fått tilbake sin verdighet. Jeg vil avslutte med å sitere fra en lederartikkel i det nevnte bladet, der det står følgende:

«Veien til ro og trygghet går ikke gjennom straff, men gjennom toleranse og raushet».

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Knut Storberget [10:47:44]: La meg aller først få lov til å gi uttrykk for at det er gledelig at denne debatten viderefører mye av det som et samlet storting mente var viktig da vi avkriminaliserte tigging på bakgrunn av initiativ fra den forrige regjeringa. De veivalg vi tok for å møte de problemene vi ser i Oslos gater og i andre bygater, sier noe om hva slags veivalg vi ønsker å ta når det gjelder visuelle uttrykk i gatebildet som noen av oss ikke liker.

Jeg er veldig glad for at representanten Sundsbø og andre har vært inne på gode prinsipielle vurderinger rundt dette, særlig hensiktsmessigheten i å kriminalisere et bilde, kriminalisere en situasjon, som vi faktisk ikke liker. Noen ganger kan en slik kriminalisering bare bli en sovepute i forhold til alle øvrige tiltak som vi vet den forrige regjeringa var opptatt av skulle settes i verk, og som også den regjeringa jeg representerer, mener er viktige for å få bukt med disse utfordringene.

Jeg har merket meg at komiteens flertall i større grad ønsker å bruke sosialpolitiske virkemidler framfor lovendringer mot tigging. Dette standpunktet støtter jeg hel-

hertet. Straffeansvaret for tiggings bør ikke gjeninnføres – verken i form av et straffebud eller indirekte i form av en omfattende bortvisningsadgang.

Likevel vil jeg si: Uavhengig av hvordan Venstres forslag i dag vil bli håndtert, oppfatter jeg strømningene og vinklingene i det forslaget som langt mer konstruktive enn i mange andre forslag. Og uavhengig av dette forslags skjebne vil jeg ta det med meg i det videre arbeidet med denne problemstillinga. Jeg syns faktisk elementer i det forslaget er gode, og at det er et innspill som vi også vil kunne dra stor nytte av i framtidige debatter.

Jeg sier det, fordi jeg faktisk tror at det i denne debatten er viktig at vi i så stor grad som mulig står samlet, for det dreier seg om veldig prinsipielle og viktige føringer for hvordan vi skal anrette kriminalpolitikken og sosialpolitikken og politikken som sådan. I så måte syns jeg det er et konstruktivt innspill som kan bidra til at man også i det offentlige rom og i den offentlige debatt faktisk reiser viktige temaer på en anstendig måte.

Som nevnt i innstillinga fra justiskomiteen vedtok Oslo bystyre 15. november 2006 ny politivedtekt for Oslo kommune. Vedtekten er til vurdering i Politidirektoratet, som har som oppgave å stadfeste politivedtekter. Jeg vil avvente Politidirektoratets vurdering av vedtektsforslaget før jeg ser nærmere på om det er behov for å endre hjemmelsgrunnlaget for politivedtekter i politiloven og også en eventuell oppfølging av det forslaget som Venstre har fremmet.

På dette tidspunkt vil jeg derfor ikke utelukke at det kan være behov for å gi politiet hjemmel til å bortvise personer som driver med aggressiv og pågående tiggings. Justiskomiteens flertall bad i Innst. O. nr. 61 for 2005-2006 departementet om å vurdere nødvendige rettslige tiltak for å møte bekymringa knyttet til aggressiv og pågående prostitusjon, tiggings og salg. Departementet vil løpende vurdere utviklinga og behovet for en snever utvidelse av hjemmelsgrunnlaget for kommunenes politivedtekter. Som nevnt vil jeg komme tilbake til saka når Politidirektoratet har vurdert Oslo kommunes politivedtekt.

Når det er sagt, er det viktig å merke seg at politiet allerede kan bortvise personer som begår straffbare handlinger, bl.a. etter politiloven § 7. Politiet kan f.eks. bortvise personer som opptrer truende, straffeloven § 227, ved utilbørlig atferd forstyrrer den alminnelige fred eller ro eller ferdsel, straffeloven § 350, eller opptrer skremmende eller plagsomt, straffeloven § 290a. Så det er noen hjemler der. Jeg tror representanten Dørum er inne på noe vesentlig i sitt innlegg. Det handler jo om å håndheve en del av bestemmelsene, men det handler også om å vise ansikt og vise tilstedeværelse fra de offentlige myndighetenes side, slik Oslo politidistrikt gjorde i fjor sommer. Det er ikke til å legge skjul på at den satsinga som Regjeringa gjør i forhold til politiet, er nettopp ment å kunne ivareta en slik type politiaktivitet også i framtida, også i Oslo.

I innstillinga gir komiteens medlemmer fra Høyre uttrykk for at de forventer en betydelig styrking av politiets budsjett ved behandlinga av revidert nasjonalbudsjett. Jeg kan jo glede Høyres medlemmer med at politietaten foreslås styrket ytterligere i revidert nasjonalbudsjett.

Når det gjelder pågående frambydelse av seksuelle tjenester, er det grunn til å avvente situasjonen. Der vil vi om kort tid sende på høring et forslag om å forby kjøp av seksuelle tjenester.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Thore A. Nistad (FrP) [10:52:53]: Oslos gater er ikke særlig attraktive store deler av året. En mindre opprydding er det vanligvis i turisttiden, men når høsten kommer, er vi tilbake til den vanlige, normale hverdagen. Hvert år ser det ut til å bli verre og verre, at virksomheten blir mer og mer organisert.

Jeg vil spørre statsråden: Organiserer politiet sin virksomhet godt nok? Kan han gjøre seg noen tanker om hvordan de skal organisere sin hverdag bedre? Og: Bruker politiet de midlene de får, både penger og utstyr, effektivt og godt nok?

Til slutt: Kan politiet bli litt mer synlig i gatene, og ikke bare akkurat i turisttiden, men gjennom hele året? Hele tiden er det slik her i Stortinget at vi diskuterer og diskuterer, men vil statsråden se på noen av de arbeidsmetodene og mulighetene som politiet nå har?

Statsråd Knut Storberget [10:54:11]: Dette syns jeg er veldig gode spørsmål. Jeg syns vi politikere kanskje skal konsentrere oss mer om dette i framtida enn bare å diskutere kroner og øre til politiet. Som ansvarlig for etaten mener jeg derfor at vi i mye større grad burde vært konfrontert nettopp med denne type spørsmål. Det er bakgrunnen for at Regjeringa har tatt grep når det gjelder spørsmålet om hvordan vi organiserer arbeidet i forhold til de prostituerte og de som utsettes for menneskehandel. Jeg mener at det var helt nødvendig at vi fikk etablert en gruppe i Oslo som skapte tillit mellom ofrene og dem som faktisk skal drive etterforskning av bakmenn. Jeg er veldig glad for at vi har fått på plass en slik gruppe. Det samme kan vi si om gjengprosjektet. Jeg tror det er veldig viktig å se på om det er en mulighet for å få mer ut av politikronene enn det vi får i dag, bl.a. ved at man samarbeider over politidistriktets grenser og også med andre spesialenheter.

Jeg vil selvfølgelig også invitere Fremskrittspartiet til å være med på å forebygge bedre og drive en bedre alkohol- og ruspolitikk i Oslo kommune.

Aud Kvalbein (KrF) [10:55:24]: Til tross for betydelig motstand i Regjeringa mot å kriminalisere kjøp av seksuelle tjenester, har landsmøtene til de tre regjeringspartiene besluttet å forby kjøp av seksuelle tjenester. Det er selvfølgelig Kristelig Folkeparti veldig glad for. Prostituerte er likeverdige medmennesker, og samfunnet bør ikke sitte stille og se på at denne gruppen mennesker fornædres gjennom andres kjøp av deres kropp.

Justisministeren har forsikret at Regjeringa vil følge opp landsmøtevedtakene om kriminalisering, og jeg hørte at statsråden kom noe inn på oppfølgingen av dette. Jeg vil tillate meg å spørre statsråden om når Stortinget kan forvente å få seg forelagt et lovforslag om dette?

Statsråd Knut Storberget [10:56:08]: Som representanten Kvalbein sikkert er klar over, stod det jo i Regjeringsplanen at man ville vurdere spørsmålet om kriminalisering av sexkjøp. Bakgrunnen for at man hadde vurderingsformuleringa, var at man ønsket å avvente noe erfaringene fra Sverige.

Det er klare vedtak i regjeringspartienes landsmøter og i sentrale organer som har gjort sitt til at vi selvfølgelig nå har satt fullt trykk på arbeidet med bestemmelsene om kriminalisering av kjøp. Jeg vil ta sikte på å få sendt dette ut på høring så raskt som mulig. Vi har ambisjoner om å gjøre det allerede før sommerferien. Det betyr at vi ikke skal tilsidesette vanlig lovprosess når det gjelder dette forslaget. Jeg tror det er viktig å få høringsinnspill, fordi det er andre tiltak som også må på plass hvis vi skal ha god nytte og effekt av forbudet, bl.a. sikre at vi får minst mulig ulemper av forbudet. Sånn sett avventer jeg spennende høringsinnspill om dette, og deretter vil vi komme tilbake så raskt som mulig.

Odd Einar Dørum (V) [10:57:19]: Statsråden og jeg deler det syn at når politiet viser seg, har de så stor respekt at de setter normer – rett og slett bare ved å være til stede.

Mitt spørsmål til statsråden går i grunnen på en bekymring jeg har hatt over noen år, og det er status og posisjon for det vi kan kalle politiets utadrettede arbeid – det som på politispråk heter ordenstjenesten. Det er den delen av politiet som dukker opp når noen har tørrkøkt en kjele, slik at det lukter svidd eller er enda farligere. Det er også den delen av politiet som dukker opp på et drapssted.

Hvilke tanker har statsråden gjort seg for å styrke status og posisjon slik at man kan rekruttere gode folk til denne tjenesten, at de står i tjenesten, og at de forblir i tjenesten? Jeg tror det er en tjeneste som er helt avgjørende for den generelle og brede tillit mellom norsk politi og folk her i landet, borgerne. Jeg tror det er en slik tjeneste vi snakker om når man vandrer på Karl Johan og møter utsatte mennesker på en klok måte, for det vet jeg at politiet gjør.

Statsråd Knut Storberget [10:58:22]: Også i kjølvannet av representanten Nistads spørsmål mener jeg at dette er et av de elementene som det er veldig viktig å vurdere når vi skal vurdere hvordan vi organiserer politiet.

Jeg mener at vi fortsatt har mye å hente ved å se på hvordan vi organiserer politidistriktene, i hvilken grad vi har for tunge beslutningsstrukturer i politiet, at vi har for mye administrasjon og for få folk ute. Det er en prosess som jeg absolutt tar på alvor.

Samtidig mener jeg at vi ikke kommer utenom at vi har behov for å styrke ressurstilfanget til politiet med mer penger. Det er også derfor Regjeringa gjør det.

Det tredje elementet, og det er kanskje det viktigste, er at vi faktisk trenger flere politifolk i Norge. Vi har hatt for lite opptak til Politihøgskolen. Derfor er det en av årsakene til at Regjeringa nå satser på et rekordstort opptak til Politihøgskolen, med 432 studenter, forhåpentligvis mange med minoritetsbakgrunn og ellers folk med utenlandsk

bakgrunn. En av grunnene til det er at vi ønsker å få flere folk ute i gatene.

Gjengprosjektet vårt er også et prosjekt som bidrar til å få politiet mer synlig, bl.a. på Furuset.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme. Fleire har ikkje bedt om ordet i sak nr. 3.

(Votering, sjå side 3127)

S a k n r . 4

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, Ketil Solvik-Olsen, Per Sandberg, Øyvind Vaksdal og Solveig Horne om å klargjøre at foreldelse ikke skal kunne påberopes av statlige myndigheter i saker der staten selv kan mistenkes for å ha bidratt til å holde vesentlige opplysninger tilbake (Innst. S. nr. 186 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:35 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske frå justiskomiteen vil presidenten gjere framlegg om at debatten blir avgrensa til 5 minutt til kvart parti og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innafor den fordelte taletida.

Vidare gjer presidenten framlegg om at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt. – Det er vedteke.

Elisabeth Aspaker (H) [11:00:59]: Vi behandler i dag et forslag knyttet til spørsmålet om foreldelse i den såkalte nordsjødykkersaken.

Aller først ønsker jeg å understreke at dette er en sak som alle partier et opptatt av skal få en verdig og korrekt behandling i rettsvesenet. Det dreier seg om mennesker som har lagt ned en stor innsats som hele det norske samfunnet har kunnet høste fruktene av siden oppstarten i Nordsjøen for mer enn tre tiår siden. Derfor har også nordsjødykkersaken tidligere vært gjenstand for en bred behandling i Stortinget.

En samlet justiskomite har tidligere i liknende saker lagt til grunn at staten skal være varsom med å påberope seg foreldelse der hvor det reises krav om bl.a. erstatning som en følge av feil eller forsømmelser begått av det offentlige. Det er mange gode grunner til at det fortsatt skal være slik. De som blir offer for slike feil og forsømmelser fra statens side, er ofte i en utsatt posisjon, og det kan ta mye tid og krefter å kjempe mot et helt system som i utgangspunktet naturlig nok mener at det er blitt foretatt forsvarlige avgjørelser og vurderinger. Det er derfor mye som taler for at man i slike saker utviser varsomhet med å påberope foreldelse dersom det er gode grunner for at det har tatt tid, og det er gode sjanser for at kravet ellers vil føre fram.

Justisministeren har under den brede vurderingen som nå og tidligere har blitt foretatt av saken, understreket at denne forsiktighetslinjen fortsatt ligger fast, og viser til at

det med grunnlag i det etter departementets syn ikke er aktuelt for staten å påberope seg foreldelse i nordsjødykkersaken så lenge det gjenstår prinsipielle spørsmål som ikke har fått sin avklaring.

Med bakgrunn i dette finner komiteens flertall at det ikke er et begrunnet behov for å foreta ytterligere justeringer i foreldelsesloven § 6, som for øvrig fungerer på en tilfredsstillende måte.

Det er i denne sammenheng også relevant å vise til den naturlige arbeidsfordelingen som er mellom lovgiver og domstolene, hvor det i det fleste tilfeller fører til gode resultater dersom det er rom for å tilpasse løsningen i saken til de hensynene som gjør seg gjeldende.

En generell lovendring vil ikke nødvendigvis passe like godt for andre saker – det kan føre til mindre gode resultater der og et mer komplisert regelverk generelt, samtidig som det i noen saker vil være relevant å påberope foreldelse hvis det ellers er klart at kravet ikke vil føre fram ut fra f.eks. løsninger i liknende saker.

Justiskomiteens flertall er tilfreds med at departementet har varslet at de vil legge til grunn en forsiktighetslinje i de foreliggende behandlingene, og rår Stortinget til at forslaget vedlegges protokollen.

Hilde Magnusson Lydvo (A) [11:03:52]: Representantforslaget reiser to spørsmål. Det første spørsmålet er om Regjeringen skal si fra seg muligheten til å påberope seg foreldelse i den konkrete saken om nordsjødykkerne og deres eventuelle erstatningskrav mot staten.

Reglene vi har for foreldelse, åpner for at den som påstås å være ansvarlig, kan unnlate å påberope seg foreldelsesreglene. I svaret fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet vises det til St.meld. nr. 47 for 2002-2003, der departementet sier at staten ikke ønsker å påberope seg foreldelse dersom det gjenstår prinsipielle spørsmål som ikke har fått sin rettslige avklaring. Jeg mener derfor at punkt 1 i forslaget er i varetatt.

Det andre spørsmålet som reises, er om vi trenger en lovhjemmel for å hindre at staten påberoper seg foreldelse i saker der statlige myndigheter selv kan mistenkes for å ha forsøkt å skjule sine handlinger.

Når det gjelder å reise sak om erstatning, er det to hensyn å ta – hensynet til at bevis skal sikres, og at det derfor bør komme et erstatningskrav innen rimelig tid etter at skaden er inntrådt. Videre er det hensynet til forutsigbarheten for skadevolder – vil det skje noe i denne saken, eller kan jeg legge den bak meg og gå videre i livet?

Når det gjelder saker hvor staten er skadevolder, er det i praksis lagt opp til en forsiktighetslinje som tilsier at staten ikke påberoper seg foreldelse der skadelidte vil lide et uforskyldt tap. Hver sak og hvert sakskompleks må imidlertid vurderes konkret.

Fristene etter foreldelsesloven er rommelige, noe som bør gi den skadelidte god tid til å vurdere om erstatnings-søksmål bør anlegges, samtidig som reglene ivaretar skadevolders interesse for å få avklart saken innen rimelig tid. Jeg støtter derfor flertallet i komiteen, og ser ikke behovet for å endre reglene i foreldelsesloven § 9 for å oppnå det forslagsstillerne ønsker med sitt punkt 2 i forslaget.

Thore A. Nistad (FrP) [11:06:22]: Det er synd at flertallet i komiteen ikke ser nødvendigheten av en lovendring på dette feltet. Det synes jeg er en passiv holdning.

Det er Stortinget som vedtar lover, og det er således Stortinget som avgjør om det er grunnlag for å vedta lovendringer. Men Fremskrittspartiet registrerer at flertallet mener at de forhold som påpekes i forslaget fra Fremskrittspartiet, er ivare tatt gjennom forsiktighetslinjen når det gjelder å påberope seg foreldelse i slike saker. Dette er en meget snever sirkulasjonsargumentasjon. All den tid staten ut fra en rekke hensyn kan hemmeligholde dokumenter, vil det være vanskelig å avgjøre om man faktisk har fulgt denne linjen. All erfaring viser at fakta vil komme fram før eller siden. Det ville være tragisk om det blir for sent for den som kanskje hadde hatt krav på erstatning. Således påhviler det den til enhver tid sittende regjering et stort ansvar for hvorvidt historien vil vise om dette vil bli stående som en skamplatt i rettsstaten Norge eller ikke. Det er ikke tvil om at staten hadde den nødvendige kunnskap om faren ved dypdykking, og nå nekter altså Regjeringen å vedkjenne seg det juridiske ansvar.

Noe av det viktigste er hvor mange dykkere som virkelig er omkommet. Dette er blitt unndratt offentligheten i 80 år. Om staten her påberoper seg foreldelse, vil det oppleves som grovt støtende for folks alminnelige rettsfølelse.

Så vil jeg ta opp det forslaget som er tatt inn i innstillingen.

Presidenten: Representanten Thore A. Nistad har teke opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Knut Storberget [11:08:20]: Jeg registrerer at komiteens flertall ikke støtter forslagen.

Når det gjelder forslagets punkt 1, om at Regjeringen i forbindelse med nordsjødykkersaken skal avstå fra å påberope seg foreldelse, hører det konkrete sakskomplekset inn under arbeids- og inkluderingsministeren. Jeg har derfor innhentet synspunkter fra ham.

På bakgrunn av dette vil jeg innledningsvis understreke at Regjeringen har utlevert store mengder dokumenter til dykkerne og deres representanter. Ingen dokumenter er hemmeligstemplet for 60 eller 80 år. Innsynsbegjæring er blitt behandlet etter reglene i offentlighets- og forvaltningsloven, og de få dokumenter som er holdt tilbake, er taushetsbelagt og inneholder hovedsakelig opplysninger om enkeltpersoners psykiske eller fysiske helse.

Staten signaliserte i St.meld. nr. 47 for 2002-2003, Gransking av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen, at man ikke kunne se bort fra at enkelte dykkere kunne vinne fram med erstatningssøksmål mot staten. Spørsmålet om foreldelse ble berørt i samme melding. Det sies i denne forbindelse at departementet antar at det ved et eventuelt erstatningssøksmål fra dykkerne ikke vil være aktuelt for staten å påberope seg foreldelse. Komiteen har gjentatt det samme i Innst. S. nr. 137 for 2003-2004.

Det er derfor ikke aktuelt for staten å påberope seg foreldelse dersom det gjenstår prinsipielle spørsmål

som ikke har fått sin rettslige avklaring. Det samme vil gjelde for saksøkere som på grunnlag av juridiske og faktiske anførsler har en mulighet til å nå fram med sin sak. Det er imidlertid ikke ønskelig å frafalle muligheten til å gjøre foreldelse gjeldende mot krav som åpenbart ikke vil føre fram. Av hensyn til slike søksmål anses det iallfall på det nåværende tidspunkt som hensiktsmessig at staten beholder muligheten til å gjøre foreldelse gjeldende.

Når det gjelder forslaget punkt 2, om en endring av foreldelsesloven § 9, er jeg glad for at komiteens flertall mener at det ikke er grunnlag for noen slik endring. Jeg vil først si kort noe om hvorfor vi har foreldelsesregler. Forslagsstillerne synes å mene at formålet med foreldelsesloven er å hindre at «pengekrav eksisterer i urimelig lang tid». Det synes jeg blir for enkelt. Et viktig hensyn bak reglene om foreldelse av erstatningskrav er jo nettopp at den som er blitt skadet, bør oppfordres til å fremme sitt krav innen rimelig tid etter at skaden er konstatert. Det er særlig to grunner til det, som faktisk også tjener den som er berettiget kravet. Det første er jo bevis hensynet. Å finne ut hva som har skjedd, kan bli vanskeligere etter som årene går. Det rammer også den som har krav på erstatning. Bevis vil etter hvert bli svekket eller gå tapt, f.eks. fordi dokumenter er blitt borte, eller fordi personer ikke lenger er i live. Det andre hensynet er innrettelseshensynet. Den som påstås å være ansvarlig, vil etter hvert innrette seg på at det ikke foreligger grunnlag for erstatningsansvar, bl.a. hvis det mulige kravet ikke er kjent, eller hvis det kunne framstå som tvilsomt om det kunne foreligge et krav. Disse hensynene gjør seg gjeldende også for erstatningskrav mot det offentlige, selvfølgelig.

Jeg mener at dagens foreldelsesregler for erstatningskrav er rimelige, og har vanskelig for å se at det er behov for andre regler. De hensyn som forslagsstillerne synes å være opptatt av, er etter mitt syn allerede godt ivaretatt gjennom reglene i foreldelsesloven, bl.a. § 9. Jeg viser her til det jeg har sagt i brev av 16. februar 2007 til komiteen, som er tatt inn som vedlegg i innstillingen.

Eventuelle uheldige utslag av foreldelsesreglene i konkrete enkeltsaker kan avbøtes på andre måter enn ved lovendring. Billighetserstatning og frafallelse av foreldelsesinnsigelsen er to instrumenter som absolutt er aktuelle i de sakene som jeg er gjort kjent med, bl.a. gjennom denne debatten.

Så til det konkrete forslaget. Dette er etter mitt syn uklart og uhensiktsmessig, og jeg viser her til det jeg har sagt i brevet til komiteen om dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan Fredrik Vogt (FrP) [11:12:38]: Det kan nok en gang være grunnlag for å stille spørsmål om hvordan vi ute i samfunnet skal vite at man følger en forsiktighetslinje, så lenge man ikke ser om den linjen i ettertid har vært fulgt. Jeg tror nordsjødykkerne oppfattet situasjonen som om man har spilt en slags poker med staten, hvor den ene parten spiller med åpne kort og den andre parten holder kortene tett til seg.

Vi har vært inne på det med bevis hensyn, at det bl.a. er derfor man har foreldelsesloven. Jeg synes man her legger mye ansvar på den som er offer. Jeg mener at når staten er den eventuelle parten som skal yte erstatning, kan ikke de samme hensyn gjøre seg gjeldende for erstatningsbeløp i forhold til foreldelse og forutsigbarhet, som når f.eks. to bedrifter, eller to privatpersoner, har en tvist om et beløp – spesielt ikke når staten har særrettigheter.

Så jeg lurer på om statsråden ser nyansene her, når staten er skadevolder med spesielle rettigheter i forhold til når andre er skadevoldere.

Statsråd Knut Storberget [11:13:37]: Ja. Det ser jeg. Det er ikke det samme når staten er motpart i disse sakene, i erstatningssaker hvor det er begått skade, som når f.eks. to bedrifter står mot hverandre. Selv om jeg nok skulle mene at det private næringsliv og institusjoner som tjener mye penger i kommersiell interesse, også har et tydelig ansvar for å bøte på skade påført arbeidstakere – kanskje vel så mye som staten har.

Men poenget er jo at staten nettopp har lagt til rette for at man tar det ansvaret på alvor, bl.a. gjennom den forsiktighetslinjen man har ved å påberope seg foreldelse, og, som jeg sa i mitt innlegg, ved alle de andre virkemidlene man har overfor dem som lider skade, bl.a. spørsmålet om billighetserstatningsinstrumentet, som har vært veldig aktuelt overfor store grupper mennesker. Både den nåværende regjering og den forrige regjering har jobbet mye med det.

Når det gjelder pokerspill i nordsjødykkersaken, er det etter den siste tids hendelser noe usikkert for meg hvem som egentlig spiller poker.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Fleire har heller ikkje bedt om ordet i sak nr. 4.
(Votering, sjå side 3128)

S a k n r . 5

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Trine Skei Grande og Gunvald Ludvigsen om helseforsikringer og personvern (Innst. S. nr. 187 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:36 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske frå justiskomiteen vil presidenten gjere framlegg om at taletida blir avgrensa til 5 minutt for kvart parti og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at det blir gitt høve til tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innafor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

André Oktay Dahl (H) [11:16:03] (ordfører for saken): Forslagsstillerne tar opp et tema som berører mange og skaper stort engasjement, ikke uten grunn.

At man ikke får forsikring av usaklige grunner, og at hensynet til det enkelte selskaps økonomi styrer alt, blir i realiteten en sorteringsprosess – sortering mellom verdige og uverdige mennesker. Det er en utvikling ingen ønsker. Vi har allerede et regelverk som søker å balansere hensynet mellom kontraktsfrihet og den enkeltes behov for forsikring ut fra bredere samfunnsmessige hensyn.

I forslaget tar man opp en rekke bekymringer for et påstått vedvarende og økende press for å gjøre det enklere å samle, bruke og oppbevare personopplysninger om helse. I den grad utviklingen og erfaringen viser at den avveinings og balansegangen som må gjøres, har bikket over, regner vi med at det blir gjennomdrøftet i komiteen når Regjeringen i løpet av 2007 skal legge frem forslag for Stortinget, slik at Stortinget inviteres til å gjennomgå alle de prinsipielle problemstillingene som både forslagsstillerne, komiteen og statsråden fortjenstfullt nok har vært opptatt av.

Forholdet mellom forsikringsbransjens behov for informasjon og den enkeltes personvern er en debatt som er viktig, og som bør løpe kontinuerlig. Dette kommer vi tilbake til når saken kommer til Stortinget i løpet av høsten.

Hilde Magnusson Lydvo (A) [11:17:29]: Representantforslaget tar opp en viktig problemstilling. Vi ønsker i større grad å tegne helseforsikringer. Jeg ser de utfordringer som ligger i at forsikringsselskapet gjerne vil vite litt om sykdomshistorikken vår før vi tegner forsikring, slik at forsikringspremien kan fastsettes i forhold til den risikoen selskapet løper, men ønsket om opplysninger må balanseres med personvernens hensyn til forsikringstaker.

Det er viktig at det kommer klart fram hva man gir fullmakt til å innhente av helseopplysninger når vi skriver under forsikringspapirene. Leger eller psykologer som erklærer at de er fritatt fra taushetsplikt, må være bevisst på hvilken informasjon de gir ut, at det er relevant for den forsikringen som skal tegnes. Hvor mye som skal utleveres om psykisk helse for å tegne en kreftforsikring, kan jo diskuteres. Det er bra at det er krav om at overskuddsinformasjon som innhentes, skal slettes eller returneres.

Vi har flere lover i dag som regulerer spørsmål rundt dette. De selskaper som skal innhente helseopplysninger, må ha konsesjon. Det gir staten mulighet til å luke vekk useriøse aktører.

Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en proposisjon om temaet i løpet av 2007. Da vil vi få muligheten til å diskutere dette viktige temaet på nytt.

Rune J. Skjælaaen (Sp) [11:19:10]: Senterpartiet er ikke representert i justiskomiteen. Derfor vil jeg komme med noen korte merknader til denne saken.

Senterpartiet stiller seg bak komiteens enstemmige innstilling. Saken omhandler jo interessekonflikter mellom det som handler om personvern, og de forsikringsmessige interessene. Det er et komplisert område.

Det sier seg sjøl at forsikringsselskapene har behov for helseopplysninger når det skal tegnes forsikring, likeledes når det gjelder eventuelle skadeoppgjør. Men det er åpenbart at dette kan komme i konflikt med personvernet for

den enkelte. Spørsmålet er ikke minst hvilke opplysninger som skal gis, og hvem som skal gi opplysningene.

Sylvia Brustad uttaler i Aftenposten i dag, på bakgrunn av mange enkeltsaker der pasientopplysninger er etterspurt og utlevert, at det finnes en rekke eksempler som gir grunn til å stille spørsmål ved om regelverket er godt nok.

Bergen Senterparti gjorde den 1. desember 2006 en henvendelse til justisministeren i brevform der de tok opp spørsmål vedrørende nektelse av forsikring til barn som har vært henvist til Pedagogisk-psykologisk tjeneste, og etterlyste endringer i forsikringsavtaleloven. Et raskt og positivt svar fra Justisdepartementet fortalte at departementet arbeider med denne type saker og forbereder en proposisjon som skal fremmes i løpet av 2007.

Senterpartiet er bekymret for et økende press for å gjøre det enklere å samle, oppbevare og bruke personopplysninger om helse. Derfor mener vi det er positivt at både justisministeren og helseministeren forbereder lovendringer som bedre skal sikre personopplysninger og få et klarere og dermed også et tryggere regelverk på plass.

Odd Einar Dørum (V) [11:21:33]: Saken dreier seg etter Venstres mening om noe svært viktig, nemlig folks tillit til legen sin. Opplysninger om egen helse, både psykisk og fysisk, er noe av det mest sårbare helsevesenet sitter inne med.

I kjølvannet av det forslaget som nå behandles, har Venstre fått enormt mange henvendelser. Problemstillingene dreier seg om det samme, nemlig at man har blitt nektet forsikringer på grunn av bagatellmessig bruk av medisiner, at man en gang har vært hos psykolog, eller at man har hatt litt problemer etter et samlivsbrudd. Dette er normale variasjoner i folks helse som ikke burde oppfattes som helserisiko senere.

Dette er ikke bare et problem i forhold til forsikringer. Problemet gjelder ulykker, erstatninger, uførepensjon osv. Etter hvert som det enorme NAV-systemet kobles inn, kommer det ikke til å bli noe bedre.

I Aftenposten i går kunne vi lese at politiet ønsker opplysninger om medisinske forhold hos personer som kan være involvert i kriminalitet. Forsikringsselskap krever pasientjournaler for at personer skal få forsikring. Barnevern og trygdeetat vil ha pasientjournaler. Spørsmålet vi må stille oss, er: Ville vi likt å få våre innerste, mest personlige opplysninger spredt til så mange ulike instanser og mennesker? Det er en enorm etterspørsel etter våre helseopplysninger, fra offentlige myndigheter, fra forskere og fra kommersielle aktører. Venstres og mitt inntrykk er at personvernet svært ofte må vike for saker som betegnes som viktigere. Her trengs det et kraftig varsko for vern av det enkelte menneskes helseopplysninger.

De aller fleste saker og initiativ hvor andre hensyn enn personvernens blir tillagt størst vekt, springer ut fra gode hensikter. Etter Venstres mening er det av avgjørende betydning at fortrolig informasjon i størst mulig grad forblir mellom lege og pasient, slik at helsevesenet har tillit i befolkningen. Venstre er svært bekymret for en utvikling på helseområdet hvor det er vanskelig for den enkelte

selv å ha oversikt over hvordan helseopplysninger blir brukt og lagret.

Det er stor etterspørsel etter pasientinformasjon i en rekke sammenhenger, og opprettelse av stadig nye registre vil gjøre det vanskeligere for den enkelte å ha oversikt. Spørsmålet som da kan oppstå, er hva som skjer på lang sikt hvis den enkelte måtte tenke og føle at en må verge seg mot helsevesenet. Det er jo ikke ment å være hovedhensikten. Det er ikke noen her i denne sal som mener det, men en levende, åndsbevisst borger bør aldri føle at man kan komme i nærheten av den situasjonen.

Isolert sett er det mulig å forsvare det meste, og som regel er hver enkelt sak en tilsynelatende bra sak. Jeg pleier å si det slik at Norge av og til ris av de gode hensikters tyranni. Bit for bit godtar vi noe, men så glemmer vi at vi av og til skal ha mer enn ett spill for å forstå livet rundt oss. Jeg føler at andre representanter nettopp har vært inne på det. Det er summen av alle opplysninger som innhentes, som blir problemet, og ikke minst at elektroniske løsninger som regel åpner for at flere får tilgang til opplysningene. Derfor er det svært viktig at det også er en bevisst personvernpolitikk på helseområdet, og hvis det er slik som jeg nå tror å ha oppfattet, at Regjeringen i dag har satt ned en personopplysningskommisjon, er dette et særdeles viktig område å ta opp i en slik sammenheng.

Venstre vil understreke at et sterkt personvern er avgjørende både for den enkeltes frihet og for demokratiet, og jeg vil gjerne tilføye at vernet om den private sfæren er en forutsetning for et fritt samfunn. Friheten forutsetter at hvert menneske vernes mot utilbørlig registrering, overvåking og inngriper i privatlivet.

Det hører til historiens forhold da vi fikk den amerikanske uavhengighetserklæring og den franske revolusjon, at kongen ble jaget ut av soverommet, og det ble ryddet opp mellom privatsfæren og det offentlige rom. Det må være et tankekors at vi ca. 200 år etterpå er i ferd med å viske ut en del av grensene mellom privatsfæren og det offentlige rom. Derfor er det svært viktig at vi nå får sett dette som en helhet. Teknologien presser oss, ulike krav presser oss.

Fra Venstres side er vi glade for at Regjeringen kommer med en proposisjon, og vi fremmer ikke vårt forslag i dag, av følgende grunner: For det første har vi registrert den åpne holdning justisministeren har gitt i sitt svar, og for det andre har vi enda sterkere registrert hans åpne holdning i det offentlige ordskifte. Vi har også registrert helseministerens holdning i det åpne ordskiftet, og jeg må innrømme at jeg følte en viss skuffelse over – la oss kalle det – passiviteten i komiteinnstillingen, men det ble noe rett opp på grunn av engasjementet fra enkelte representanter på talerstolen tidligere. Det får være slik at det er det siste inntrykket som teller. Det er aldri for sent å snu i livsviktige saker.

På dette grunnlag ser Venstre med positiv forventning fram til det dokument som statsråd Storberget har bebudet at han vil komme med til Stortinget, og vi legger til grunn at vi kan få en bedre beskyttelse når kommersielle aktører har lyst til å grave seg inn i våre mest personlige og private forhold. Her står det om privatsfæren, og skillet mellom den, markedet og det offentlige rom er en av grunnpilare-

ne som hele samfunnet vårt bygger på. Vi har tillit til at statsråd Storberget i hvert fall vil gi oss en skikkelig anledning til å drøfte dette spørsmålet.

Statsråd Knut Storberget [11:26:43]: Jeg har gleden av å kunne meddele at man i statsråd på Slottet antakelig for noen få minutter siden har oppnevnt personvernkommisjonen etter iherdig innsats fra bl.a. representanten Dørum, men også fra Regjeringas side. Jeg tror at det er veldig viktig for å få sett bredden i alle disse spørsmålene som nå trekkes opp, og slik at vi ikke blir tjenerne for de gode hensikters tyranni, og kan se helheten i bildet. Dette er en del av personverndebatten som jo er veldig avgjørende for både folks helse og folks livssituasjon, og som også er veldig illustrerende i forhold til de utfordringer vi faktisk står overfor.

En samlet komite uttrykker bekymring med hensyn til hvorvidt personvernet er tilstrekkelig ivare tatt i forbindelse med tegning av personforsikring og i forbindelse med et forsikringsoppgjør. Jeg deler denne bekymringen. Det skal ikke være sånn, som også representanten Dørum var inne på, at det de fleste av oss oppfatter som normale variasjoner i folks helse, og som ikke har noe å si for de kommersielle interessers vurdering av helserisiko, skal være særlig sterkt gjeldende når man bl.a. skal vurdere forsikringsselskapenes mulighet til å nekte forsikring.

På den ene siden ligger det jo i forsikringsinstituttets natur at et forsikringsselskap har behov for helseopplysninger i forbindelse med tegning av personforsikring. Det samme gjelder i et eventuelt senere skadeoppgjør. Samtidig er det ikke til å komme forbi at dette behovet kan komme i konflikt med den enkeltes personvern. Forsikringsselskapene er pålagt å fastsette premier som står i rimelig forhold til risikoen. Risikoen kartlegges ved innhenting av opplysninger, og forsikringskunden har følgelig en korresponderende opplysningsplikt. Samtidig setter personverngivningen skranker for forsikringsselskapets tilgang til personopplysninger. Ytterligere krav i den forbindelse følger også av konsesjonen til behandling av personopplysninger.

Som det er gjort kjent, jobber departementet for tida med å følge opp NOU 2000:23, Forsikringsselskapers innhenting, bruk og lagring av helseopplysninger. Utredningen berører bl.a. forhold mellom forsikringsbransjens behov for informasjon og den enkeltes personvern. Jeg tar fortsatt sikte på å legge fram en proposisjon for Stortinget allerede nå, i løpet av 2007.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 5.

(Votering, sjå side 3128)

S a k n r . 6

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Elisabeth Aspaker og Torbjørn Hansen om skjerpet kontroll med private vaktelskaper (Innst. S. nr. 152 (2006-2007), jf. Dokument nr. 8:19 (2006-2007))

Presidenten: Etter ønske frå justiskomiteen vil presidenten gjere framlegg om at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at det blir gitt høve til tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare gjer presidenten framlegg om at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Dette er vedteke.

Solveig Horne (FrP) [11:30:40] (ordfører for saken): Forslagsstillerne tar opp et veldig viktig tema i den saken som er fremmet. Det er skapt debatt og engasjement etter de siste måneders oppslag i media om avsløringer i vekterbransjen. Det er grunn til å være bekymret over manglende rutiner og kontroll med bransjen. Det er derfor denne saken, som vi skal ha en debatt om i dag, er så viktig.

Det er én ting vi ikke må glemme, og det er at vaktbransjen domineres av fire store aktører som har 90 pst. av markedet, og at bransjen selv er en pådriver for å få strengere regler som regulerer og kontrollerer det de holder på med. Det er i dag kun Oslo politidistrikt som utfører en skikkelig og ordentlig kontroll.

Det er et økende behov i befolkningen for vektertjenester. Det kan vi se i dag både på flyplasser, i forbindelse med livvaktjenester, vakt av hus og butikker og pengetransporter. Vaktelskapene har i dag et stort ansvar for verdier og ordensmessige oppdrag. Det ville være utenkelig at politiet skulle overta alle de oppgavene som vaktelskapene og vaktbransjen har i dag. Derfor er det viktig at vi alle er enige om at vaktelskapene skal være et supplement til politiet. Politiet trenger vaktelskapene like mye som vaktelskapene trenger politiet. De må spille på lag, spesielt innen vinningskriminaliteten.

I 2001 vedtok et enstemmig storting egen vaktvirksomhetslov. Hovedformålet var å øke kvaliteten på vektertjenesten og å bedre kontrollen og å styrke rettssikkerheten til dem som kommer i kontakt med vekteren. Dette har ikke blitt fulgt skikkelig opp. Som jeg sa før, er det av de 27 politidistriktene vi har i dag, kun Oslo som har ført en ordentlig kontroll.

Det er veldig viktig at vi unngår at dette yrket blir misbrukt av kriminelle og kriminelle miljøer. Det er derfor veldig viktig at de forslagene som ligger i innstillingen i dag, blir vedtatt.

Det er viktig å få en sentral godkjenningsordning – et kontrollorgan, og at man kan få et eget ID-kort. Når vi ser at statsråd Bjarne Håkon Hanssen går ut og sier at man kan få et eget ID-kort for bygningsarbeidere som går rundt og kontrollerer, kan det vel ikke være så vanskelig å få et ID-kort også for vektertjenesten. I dag godkjenner politiet ordensvakter, og det må kunne gå an å få en godkjenning også av vekterne.

Så til det at politiet skal ha plikt til å varsle ledelsen i vaktelskapene ved mistanke om kriminalitet. Det sa også statsråden i et brev til komiteen, men det har ikke blitt fulgt opp. Og når det gjelder å kunne få lov til å sjekke

vandelen fortløpende, skal vi ha en sak i Odelstinget i dag om at domstoladministrasjonen skal kunne ha mulighet til hvert halvår å gå inn og sjekke vandelen til meddommerne. Derfor må det også enkelt kunne gå an å få sjekket fortløpende vandelen til vekterne.

Vi vet at vekterbransjen er veldig utsatt, og vi ber om å få utredet forslag om å teste ansatte ved mistanke om misbruk av rusmidler og narkotika. Det er også et av forslagene som mindretallet synes er veldig viktig. Vi må stille krav til bransjen, og vi må få de useriøse vekk.

I forbindelse med at vaktelskapsloven ble vedtatt i 2001 anslo komiteen enstemmig at politiet trenger fem nye stillinger for å ha kontroll på dette. Så vet vi at i forhold til politireformen har dette kanskje kommet litt i bakvevja. Men det som er viktig nå, er å få på plass et skikkelig kontrollorgan. De fem stillingene POD trenger for å få kontroll med dette, mener jeg er viktige.

Politiet må få de ressursene de etterspør. Reglene har vi i dag, men dette blir ikke prioritert. Dette er for å unngå at dette blir misbrukt.

Derfor vil jeg ta opp de forslagene som ligger i innstillingen, unntatt forslag nr. 1, som lyder:

«Regjeringen bes senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett sørge for opprettelse av de stillingene som ble forutsatt av Stortinget ved vedtakelsen av lov om vaktvirksomhet.»

Nå er revidert lagt fram, og dette har ikke blitt fulgt opp. Mindretallet vil da komme tilbake igjen til denne saken i forbindelse med budsjettet.

Presidenten: Er det slik å forstå at forslag nr. 1 er trekt?

Solveig Horne (FrP) [11:35:26]: Ja.

Presidenten: Representanten Solveig Horne har teke opp dei forslaga ho nemnde.

Ingrid Heggø (A) [11:35:42]: Justisdepartementet har alt starta opp arbeidet med ein gjennomgang av lovverket for m.a. å vurdere om gjeldande regelverk er tilstrekkeleg for å sikra naudsynt kvalitet og kontroll i vektarbransjen.

Vi ser i denne saka eit prinsipielt skilje mellom fleirtallet – Arbeidarpartiet og SV – på den eine sida og Høgre og Framstegspartiet på den andre sida. For det første: Arbeidarpartiet og SV poengterer at koplinga mellom bruk av makt og profitt er svært uheldig, og vi er imot privatisering av myndigheitens strengaste tvangsutøving. For det andre: Å øyremerkja politistillingar til oppfølging berre av vaktelskapa vil vera å setja dette som absolutt første prioritet av politiet sine oppgåver.

Vi er samde om at det vedrørande vaktelskap er eit stort forbetningspotensial, og at noko bør gjerast. Fleirtallet ber om at Justisdepartementet i samband med gjennomgangen av vaktverksemdslova vurderer ei gebyrordning for kontroll med vaktelskapa, eit gebyr som avspeglar den faktiske kostnaden som politiet har med denne kontrollen. Gebyret må derfor tilbakeførast til det distriktet som hadde kontrollen. Eit slikt gebyr vil vera i

samsvar med gebyr f.eks. ved våpenkort, Mattilsynet sine kontrollar, o.l. I tillegg ber vi om at det vert vurdert ei årlig avgift i staden for eingongsavgift, slik som vi har i dag.

Både den førre regjeringa, Bondevik II, og denne regjeringa har vore heilt samde i at øymerking av stillingar til kontroll av vaktelskap vil vera feil. Politidirektoratet si oppfølging av vaktverksemdslova er vorten utført ved at arbeidet på vanleg måte har vorte prioritert innanfor Politidirektoratet og politidistrikta sine ordinære budsjett. Vi har merka oss at Høgre også meinte dette så lenge dei sat i regjering.

Det tredje punktet vi er prinsipielt usamde om, er varslingsplikt. Dette krev ei grundig kartlegging før det eventuelt vert innført. Ei openberr innvending er at straffbare forhold som er utan relevans for vedkommande sin dugleik til å utføra arbeidet, vil verka ekskluderande for dei som har sona ferdig, som alt har gjort opp for seg. Dette er i grunnen å seia i klartekst at ein ikkje trur på rehabilitering.

Det fjerde punktet vi er usamde om, er at vektarbransjen er såpass spesiell at han skal få blankofullmakt til å testa sine tilsette ved mistanke om bruk av narkotika eller rusmiddel. Det er i framlegget ikkje snakk om å inngå ein frivillig avtale mellom arbeidsgivar og arbeidstakar, men ei blankofullmakt til arbeidsgivar, òg ved mistanke. All slik granskning vil vera hefta med feilkjelder, og det bør etter fleirtalet sitt syn vera ein uhilda instans som har prøvetaking og evaluering av resultata. Påtalemakta bør framleis kartleggja om noko ulovleg har skjedd.

Fleirtalet ser altså ingen openberre grunnar til at vaktelskapa skal ha andre reglar og premissar enn andre offentlege og private tenesteytande næringar.

Når det gjeld punktet om lovendring for å krevja politiattest, viser vi til at dette også er mogleg innanfor dagens lovverk.

André Oktay Dahl (H) [11:39:10]: Etter TV 2s avsløringer tror jeg de fleste er opptatt av at det gjøres noe for å skape trygghet for at det blir gjort noe med de delene av vaktbransjen som er useriøse og snuser på organisert kriminalitet, og ikke av reprise på budskapet om snøen som falt en eller annen gang under forskjellige regjeringer – det er heldigvis ikke kommet ennå. Men ingen partier i denne salen har fulgt opp lov om vaktvirksomhet godt nok siden vi fattet vedtak i sin tid i denne salen.

Representanten Horne har sagt det meste i sitt innlegg i forhold til behovet for bedre kontroll. Men fremover er det også viktig å stille spørsmålet: Hva betyr egentlig vaktbransjen for Norge? Den består av 10 000–12 000 personer og har en omsetning på 6–7 milliarder kr, fordelt på 260 selskaper. I forhold til den debatten som har vært knyttet til hvordan man sørger for bedre kontroll med den delen av gråsonemarkedet som TV 2 har avdekket, og muligheten for bransjen selv til å ta enda større ansvar i forhold til opplæring og sikkerhet – jeg sier bevisst enda større, fordi det spleiselaget som var forutsatt ved innføring av loven, tverrpolitisk har blitt nedprioritert, mens bran-

sjen har etablert Sikker Vakt og Vektterskolen – har vi ikke fulgt opp.

Men et annet vel så viktig spørsmål er: Hva ville provenyeffekten vært uten bransjen? Det kunne egentlig vært morsomt å få beregnet hva effekten ville vært i forhold til de krav politiet og det offentlige ville fått hvis man forutsatte at man la ned de 10 000–12 000 arbeidsplassene. For i tillegg til ikke å komme med et eneste alternativ til Høyres og Fremskrittspartiets forslag, fremstilles det mellom linjene også som om den private sikkerhetsindustrien stjeler oppgaver fra politiet, og det pakkes inn noen honnørord om at det offentlige skal ha monopol på maktbruk. Representanten Heggø viste til at Regjeringen går imot privatisering av maktbruk, og at man ikke vil ha noen kobling av makt og profitt. Jeg mener at det er på grensen til frekt å tillegge Høyre den type prinsipielle holdninger til et så alvorlig spørsmål, og jeg vil faktisk be representanten Heggø om å bekrefte at Høyre ikke har det syn at vi vil la private utøve politiets tvangsmyndighet og maktbruk. Jeg vil be om konkretisering av hvor det står i vårt program, hvor det er hentet fra. Det er ingen som er uenige om det, faktisk. Jeg ville trodd at Arbeiderpartiets representant var opptatt av at gråsonevaktmennesker driver trakassering av unge kvinner på en del utesteder f.eks. i denne byen, fordi man ikke har kontroll med de enkeltmannsselskapene som tilbyr sine tjenester. Da skulle jeg ønske at man var hakket mer offensiv i forhold til å komme med konkrete tiltak fremfor å drive med den type polemikk vi har sett her nå.

Situasjonen er den at vaktbransjen gjør oppgaver som politiet ikke har vært interessert i, eller sjelden har gjort. Målet må være å få til et godt samarbeid mellom det offentlige og det private, politiet og vaktbransjen. Jeg vil på vegne av Høyre si at bransjen selv leverer sikkerhet hver eneste dag, og det er egentlig ikke mye forlangt at det offentlige også nå sørger for å bidra med gode kontrollrutiner utover det bransjen selv kan sørge for, selv om man aldri kan gardere seg 100 pst. For det er ingen holdbar situasjon at det nærmest er noen få mennesker – ildsjeler – som driver dugnad, som sørger for kontrollen i Oslo politidistrikt, mens kontrollen har vært nærmest fraværende i resten av landet.

Men én ting, avslutningsvis, som har vært positivt med at Høyre og Fremskrittspartiet har fått fokus på denne saken, er at nå er det faktisk flere politidistrikter som har gjennomført kontroll, og man har funnet at ting er i orden.

Helt avslutningsvis vil jeg si at det er viktig at man ikke stigmatiserer dem som jobber i vaktbransjen, rett og slett fordi det går på helsa løs for enkelte. Det er vektere i Bergen f.eks. som har blitt hetset og ropt etter på gata fordi man antok at det var vektere som drev med vold og systematisk drev og trakasserte folk. Jeg synes det er viktig at vi alle sammen nå i fellesskap går inn for å sørge for en god tillit til vaktbransjen også, slik at enkeltmenneskene, de 10 000–12 000 som jobber der, får en verdig arbeidssituasjon. Da slipper vi den type hendelser som vi også har sett i Bergen i etterkant av de uheldige episodene, og som Høyre og Fremskrittspartiet ønsker å – preventivt – kom-

me med tiltak mot, så man sørger for at det ikke skjer igjen.

Kirsti Saxi (SV) [11:43:55]: Som tidligere hørt i debatten mener regjeringspartiene at bruk av maktmidler skal håndteres av det offentlige og være underlagt offentlige instruksjoner. SV og Regjeringen ønsker ikke en privatisering av politi og fengselsvesen og mener at myndighetenes strengeste tvangsutøvelse skal utøves av det offentlige.

Likevel er det utvilsomt at vaktelskaper bidrar til at mange bedrifter og privatpersoner opplever økt trygghet, og det er derfor viktig å sikre god kvalitet i og kontroll med vokterbransjen. Som sagt har Justisdepartementet startet en gjennomgang av vaktvirksomhetsloven for å tydeliggjøre ansvarsgrenser mellom politi og vaktelskaper og for å sikre nettopp nødvendig kvalitet og kontroll med bransjen.

Når det gjelder forslaget om lovendring for å kreve politiattest, viser vi til brev fra justisministeren om at dette er mulig også i dag innenfor gjeldende lovverk. En regelendring er derfor ikke nødvendig.

Når det gjelder forslaget om at politiet skal ha plikt til å varsle ledelsen i et vaktelskap dersom en av deres ansatte har begått straffbare handlinger eller er under etterforskning mistenkt for alvorlige straffbare handlinger, mener vi at dette er noe som krever grundig kartlegging og utredning før man eventuelt vurderer å innføre en slik regel.

SV og Arbeiderpartiet mener at en viktig innvending mot et slikt forslag er at det i noen tilfeller kan være snakk om straffbare forhold som ikke er relevante for den tidligere straffedømtes evne til å utføre arbeidet. En slik regel vil da kunne virke ekskluderende i forhold til å komme ut i arbeid etter endt soning. Regjeringen har et sterkt fokus på å hjelpe tidligere straffedømte til å kunne komme tilbake til samfunnet etter endt soning, og dette er noe SV har vært spesielt opptatt av.

Selv om politiet ikke har en plikt til å informere vaktelskapet, må det kunne forventes at en slik varsling skjer i de tilfellene hvor politiet mener at vedkommende er uskikket til å arbeide som vokter på grunn av tidligere straffbare forhold.

Til slutt vil jeg knytte noen kommentarer til forslaget om å teste vektere ved mistanke om misbruk av rusmidler. Dette mener vi kan virke krenkende på den ansattes integritet, og vil nødvendigvis måtte innebære at en uhildet instans vil måtte ta prøvene og være ansvarlig for testresultatene. Vi mener at ved mistanke om lovbrudd er det påtalemyndighetens ansvar å kartlegge om noe ulovlig har skjedd.

Som vi har vist til i innstillingen, finnes det visse næringer, som f.eks. lete- og borevirksomheten i Nordsjøen, som har egne systemer for en slik prøvetaking, fordi det er sikkerhetsmessig særlig nødvendig å sikre rusfrihet i det arbeidsmiljøet. Vi mener at private vaktelskaper ikke står i en særstilling i forhold til andre private og offentlige tjenesteytende næringer som skulle tilsi at man burde åpne for slike kontroller i regi av arbeidsgiver.

A n d e r s A n u n d s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Odd Einar Dørum (V) [11:47:44]: Først noen prinsipielle betraktninger. Det er helt åpenbart at samfunnets tvangsmakt er offentlig. Jeg vil gjerne si det, fordi vi av og til får tilløp til forslag lokalt, ikke minst i denne byen, om at vi også skal ha et kommunalt politi. Venstre er en prinsipiell og sterk motstander av en slik tenkemåte. Vi har et nasjonalt, enhetlig politi, og slik skal det være.

Men det er et faktum at vi har en vokterbransje, og da skal jeg si to ting før jeg sier noe mer om det. Vi har fortsatt i Norge et bedre forholdstall mellom den bransjen totalt og politiet enn i mange andre land. Venstre har den oppfatning at vi i et land som vårt trenger flere politifolk. Det skal vi komme tilbake til i andre sammenhenger.

Så tilbake til bransjen. Min erfaring med bransjen er at det er mange seriøse aktører, men de seriøse aktørene har, i et samfunn hvor mange opplever utrygghet, krav på et praktisk håndslag fra myndighetenes side. Jeg opplever at hensikten bak forslaget er å sette trykk på en slik tenkning. Jeg oppfatter at hensikten bak forslaget er spesielt at når man f.eks. fort tar inn folk fra andre land – det skjer f.eks. på Gardermoen at man står overfor vektere som er tyske, fint, det er ikke noe galt med tyske borgere – er det veldig greit, når man snakker med noen, at man vet at de vet hvor de er, og at de vet hvordan de skal håndtere andre. Det er noe med måten vi introduserer noen til en jobb på. Vi er for arbeidsinnvandring, men det er noe med de generelle kravene.

Så jeg vil gi ros til forslagsstillerne for at de tar opp dette, og jeg må innrømme at utviklingen på området har forbauset meg. Jeg oppfatter det slik at regjeringspartiene et godt stykke på vei erkjenner at slik er det, men så blir det ofte slik som det er i Stortinget når noen har et representantforslag, at det ikke er like greit å stemme for det. Nå velger jeg å ta dette i beste mening. Jeg velger å tillegge den sittende regjering og den sittende justisminister det at dette er et forhold man vil ha kontroll med. Jeg legger det til grunn. Jeg legger også til grunn at ingen bør fortolke verken Høyre eller Fremskrittspartiet slik at det at noen tar opp vaktelskapene, er et uttrykk for at man vil privatisere politiet. Det er en tanke hvis åpenbare vanvidd er så klar at den bør ikke engang gjengis fra denne talerstolen. Jeg vil oppfatte det som litt fornærmende å be noen bekræfte at de ikke mener det heller. Jeg legger til grunn at det er ingen her i salen som kan mene noe så spesielt.

Så tilbake til de konkrete forslagene, og jeg kommer til å sortere noe. Jeg oppfatter det slik at forslag nr. 1 er trukket. Venstre kommer til å stemme for forslagene nr. 2, 5 og 6, fordi de er åpenbart svært prinsipielle og bærende i tenkningen om å gi støtte til de seriøse aktørene innenfor vokterbransjen. De er også helt sentrale i det å skape et ryddig samarbeidsforhold mellom politiet, som samfunnets tvangsmyndighet på den sivile siden, og vokterbransjen.

Forslag nr. 2 går på hvordan man skal kvalitetssikre dem man ansetter. Forslag nr. 5 går på den videre utbygging av en godkjenningsordning som er beskrevet fra ta-

lerstolen tidligere. Forslag nr. 6 går nettopp på å vite hvem folk er, gjennom den ID-ordningen man snakker om.

Når det gjelder forslagene nr. 3 og 4, synes jeg at regjeringspartiene har hatt gode kommentarer til forslag nr. 3. Venstre mener at man prinsipielt ikke skal være fradømt en jobb fordi man har gjort noe straffbart. Men det kan være konkrete begivenheter som ligger bak når en domstol vil gi uttrykk for at man skal være fradømt en jobb. Jeg oppfatter det slik at politiet her bør utøve det skjønnet som flertallet har gitt uttrykk for i sine kommentarer.

Når det gjelder det å nærme seg rus, har jeg den samme betraktning som flertallet, at jeg vil legge til grunn det forhold, som bør være på en hvilken som helst arbeidsplass, at man ikke ruser seg. Men jeg vil nok følge den utviklingen spesielt og ha det for øye, men jeg kvier meg for å gå så langt som forslagsstillerne gjør. Det er åpenbart at det er situasjonen i politiet, at man ikke kan ha det slik. Men jeg har sympati med hensikten med forslagene nr. 3 og 4, men vil ikke stemme for dem i dag. Ved voteringen i dag ber jeg om at forslagene blir delt opp på en slik måte at Venstre gis mulighet til å stemme for forslagene nr. 2, 5 og 6, som er framlagt.

Så vil jeg avslutte der jeg begynte. Jeg vil rose forslagsstillerne fordi de har trykk på et viktig samfunnsområde. Jeg vil uttrykke glede over at vi i Norge ikke har kommet så langt som en del andre samfunn, at vi har fått en vekterstat i stedet for en stat hvor det fortsatt er sterke sosiale kontrollmekanismer mellom folk, og hvor det fortsatt er slik at politiet har solid og stor tillit, for det er situasjonen i vårt samfunn.

Derfor påkaller det oss alle når vi senere behandler politiets situasjon, at vi sørger for at det er nok folk, at det er nok ressurser. Det er en debatt som hører hjemme i en helt annen sammenheng. Men nok en gang: Jeg tar forslagsstillerne i beste mening, og jeg tror representanten Dahl skal oppfatte sitt eget spørsmål som klart besvart.

Statsråd Knut Storberget [11:52:57]: Innledningsvis vil jeg bemerke at det er lagt til grunn i Regjeringas plattform, Soria Moria-erklæringen, at lov om vaktvirksomhet av 5. januar 2001 skal gjennomgås med sikte på en klarere regulering.

Jeg har merket meg merknadene fra flertallet i justiskomiteen vedrørende Dokument nr. 8-forslaget som vi behandler nå, om skjerpet kontroll med private vaktelskaper, herunder forutsetningen om at flertallets innspill blir tatt med i den videre behandlingen når det gjelder gjennomgang av lovverket. Selvfølgelig vil det bli gjort.

Justisdepartementet har startet opp arbeidet med gjennomgang av vaktvirksomhetsloven, dette med hensyn til om reguleringen er tilstrekkelig for å sikre god kvalitet i bransjen, om regelverket i tilstrekkelig grad sikrer rettsikkerheten til dem som kommer i kontakt med bransjen, og om kontrollreguleringen er tilstrekkelig.

Når det gjelder forslag nr. 1 i Dokument nr. 8-forslaget, om stillinger, kan det vises til de svar som jeg tidligere har gitt til Stortinget i forbindelse med skriftlig spørsmål om samme tema, og som i stor grad er de samme svar som også den forrige regjering gav på den samme problemstil-

lingen i forbindelse med øremerking av stillinger. Med hensyn til forslag nr. 2 vedrørende vandelskrav for de ansatte, kan det vises til bestemmelser i vaktvirksomhetsloven § 7, jf. forskriften § 4. Av forskriften § 4 tredje ledd framgår det at det også kan kreves politiattest etter tilsetning når særlige grunner foreligger. Jeg har også merket meg at flertallet i komiteen har vist til dette.

Det tredje forslaget gjelder varslingsplikt, noe som i dag er regulert i forskrift til vaktvirksomhet § 4 tredje ledd.

Med hensyn til det fjerde forslaget vil jeg bemerke at dette er et prinsipielt spørsmål som eventuelt må ses i en bredere sammenheng, og som også vil ha aktualitet for en rekke andre yrkesgrupper enn vektere.

Når dette er sagt, vil jeg også – i likhet med komiteen – vise til at hovedformålet med vaktvirksomhetsloven bl.a. var å øke kvaliteten på vektertjenestene, bedre den offentlige kontrollen og styrke rettssikkerheten for dem som kommer i kontakt med vekterne. Det er også gitt forskrifter til denne loven.

Politidirektoratet har videre gitt politidistriktene nærmere retningslinjer for behandling av saker knyttet til vaktvirksomhetsloven, bl.a. i rundskriv 2006/008 av 10. mai 2006. I dette rundskrevet har direktoratet gitt nærmere retningslinjer om politiets saksbehandling og kontroll med vaktelskaper – behandling av saker knyttet til vaktvirksomhetsloven. En viktig målsetting er at saksbehandlingen skal være ensartet uansett hvilket politidistrikt saken hører under.

Vekterbransjen har vært i fokus den senere tid. Vekternes oppgaver er i hovedsak begrenset til å observere, kontrollere og rapportere.

Det er viktig å sikre at vaktvirksomhet drives av seriøse utøvere. Dette for å sikre et minimumsnivå som alle aktører i vaktbransjen må tilfredsstille, og som kundene kan være forvisset om er oppfylt når de kjøper vaktjenester, og selvfølgelig også med tanke på publikums tillit. Bransjen har også selv bidratt til å rette fokus mot sikkerhet og ansettelse. Bransjen har gjort to viktige tiltak for egenkontroll, henholdsvis etablering av Sikker Vakt, bransjens kontrollorgan, og Vektterskolen, som har som oppgave å sikre en enhetlig opplæring av vektere.

Justisdepartementet har også hatt møte med fagforeningene for de ansatte i vektterbransjen. Departementet ser denne dialogen som viktig for å sørge for en positiv utvikling av bransjen, seriøse aktører og gode rutiner for egenkontroll. Videre er en god dialog med politiet viktig.

Som nevnt innledningsvis er departementet i gang med en gjennomgang av lovverket om vaktvirksomhet. I forbindelse med dette vil også Politidirektoratets og politidistriktenes erfaring med loven og politiets kontroll og oppfølging av loven være av betydning. På denne bakgrunn har departementet innhentet nærmere opplysninger fra direktoratet om hva som er status i arbeidet med bedret kontroll med vaktelskaper.

Vi vil nå gjennomgå dette materialet. Videre vil det bli vurdert nedsatt en arbeidsgruppe med nærmere fastsatt mandat for å gjennomgå loven. Dette med hensyn til om reguleringen er tilstrekkelig for å sikre god kvalitet i bran-

sjen, og ut fra de andre hensyn som jeg har nevnt tidligere. I dette arbeidet vil det bli sett hen til merknadene fra flertallet i komiteen og også de øvrige forslag med hensyn til hva som ønskes vurdert i forbindelse med gjennomgangen av loven.

Avslutningsvis vil jeg også nevne at Justisdepartementet, som sagt, har hatt møte med fagforeningene. Departementet ser denne dialogen som viktig for å sikre en positiv utvikling i bransjen, og særlig i spørsmålet om egenkontroll.

Jeg vil også peke på det arbeidet som Politiets data- og materieltjeneste har gjort med å vaske lister i forhold til den vandelskontroll som foretas. Jeg mener at det faktisk er et veldig viktig grep foretatt i 2006, hvor man har mulighet til mye mer effektiv vandelskontroll enn det vi tidligere har sett, og som kanskje er mye viktigere enn det forslaget som har ligget tidligere, om et antall stillinger for å sitte og kontrollere. At man faktisk får et system som gjør at man jevnlig kan vaske disse listene, tror jeg er lurt. Jeg mener at både Politiets data- og materieltjeneste og politidirektøren i så måte er på rett vei.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Thore A. Nistad (FrP) [11:58:22]: Vi har mange løyver i dette landet, og vi har løyver som lett kan inndras, f.eks. taxiløyver, hvis vedkommende har gjort noe som er galt. Men for vekterbransjen, der det, som statsråden tok opp, har vært noe fokus på at det har vært en del brodne kar som har vært ansatt, er det ikke noe løyve eller ID-kort som politiet lettvis kan dra inn.

Ser statsråden at her er det en forskjell, at for en del næringer foreligger det ID-kort eller løyver man lett kan dra inn hvis noe er gått galt, mens for denne bransjen, som er litt spesiell, og som er spesielt viktig for både næringslivet og for vanlige folk, finnes det ikke noen slags løyve som lett kan inndras av politiet?

Statsråd Knut Storberget [11:59:19]: Nå er jo løyver og ID-kort egentlig to forskjellige saker. Man kan jo operere med ID-kort selv om man ikke har løyvesystem, og vice versa. De kriteriene som allerede ligger i loven for å kunne drive denne type virksomhet, er jo nettopp den gjennomgangen vi nå skal ha.

Jeg er enig med spøreren, representanten Nistad, i at dette er en virksomhet som absolutt trenger offentlig regulering, og jeg skal love at vi i den gjennomgangen som vi nå har varslet, og i den arbeidsgruppen som er nedsatt, også skal ta med de forslagene som ligger i Dokument nr. 8-forslaget og se om de er relevante. Det gjelder bl.a. spørsmålet om godkjenningsordningene er gode nok i en så viktig utøvelse av næring, og også spørsmålet om ID-kort.

André Oktay Dahl (H) [12:00:25]: Det er greit å få avklart i dag at man ikke ønsker å stemme for Høyre og Fremskrittspartiets forslag for å sikre bedre kontroll med den useriøse delen av bransjen og bidra til at den seriøse delen av bransjen kan styrke sin kontrollvirksomhet og

kvalitet. Men utover å peke på bransjen selv og komme med hentydning til utredninger: Hvilke konkrete tiltak ser statsråden for seg kan gjennomføres for å sikre bedre offentlig kontroll som del av det spleiselaget som var forutsett da lov om vaktvirksomhet ble vedtatt?

Riktignok er representanten Dørum en meget sympatisk mann, men ingen talsmann for de sittende regjeringspartiene. Kan statsråden avklare at han selv ikke legger til grunn at Høyre ønsker å privatisere maktbruk?

Statsråd Knut Storberget [12:01:08]: Uten nødvendigvis å forsvare mye: Jeg opplever jo representanten Dørums innspill i dette som veldig konstruktivt.

Dette er forhold som den forrige regjeringa jobbet mye med, og som den nåværende regjering jobber mye med. Jeg er glad for at vi har løftet debatten fra det sporet som handlet om fem øremerkede stillinger, hvor jeg forstod at min forgjenger var like enig som jeg er i at det handler denne saken egentlig ikke om. Den handler egentlig om i hvilken grad vi skal tilnærme oss regulering.

Jeg har, som Stortinget sikkert har skjønnet, ikke til hensikt å avfeie disse forslagene nå, all den tid vi jobber med gjennomgangen av vaktelskapsloven. Jeg vil bare understreke betydningen av at vi har en veldig tydelig og klar regulering, og en effektiv regulering, som vi klarer å håndheve. Der vil jeg si, hvis jeg forstår representanten Dahl dit hen at jeg skal peke på noe konkret, at det som jeg nevnte i mitt innlegg om politiets data- og materieltjenestes innsats nå for å foreta vasking av lister, er veldig effektivt, i den grad man ønsker at vandelskriteriene skal gjennomføres effektivt.

André Oktay Dahl (H) [12:02:19]: Jeg hadde et spørsmål til statsråden. Det var om statsråden kan avkreftes at Høyre legger til grunn at man skal privatisere en form for maktbruk.

Statsråd Knut Storberget [12:02:33]: Tida går, og jeg har mer enn nok med å forsvare og fortelle om Regjeringas gode initiativer til å måtte begynne å forklare hva Høyre egentlig mener om privatisering av maktbruk. Det må jo Høyre stå for sjøl. Men jeg har opplevd det slik at Høyre har vært en pådriver i bl.a. å privatisere fangetransporten, og har vært uenig i at Regjeringa har reversert det. Det er et viktig element av offentlig tvangsbruk, når man transporterer mennesker under tvang. Skal det skje privat, oppfatter jeg ikke at Høyre har hatt noen renhårig linje i forhold til det viktige prinsippet som jeg mener ligger der, at når det offentlige og staten skal utøve tvang overfor borgerne, bør det gjøres i egen regi, bl.a. for å sikre at det skjer forsvarlig og innenfor de gjeldende retningslinjer, og at det ikke går kommersielle interesser i det.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Presidenten er i tvil om hvorvidt det å karakterisere andres politikk som «renhårig» er i tråd med forretningsordenen, men vil la tvilen komme statsråden til gode.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Jan Fredrik Vogt (FrP) [12:04:02]: Etter å ha hørt noen av innleggene fra de sosialistiske partiene her, Arbeiderpartiet og SV, har jeg et inntrykk av at kanskje mange av dem ikke helt vet hva vektorbransjen dreier seg om, eller at de prøver å skjule det. Jeg ser fram til at Regjeringen nå legger fram et forslag om hvordan man skal tilnærme seg vektorbransjen, så vi får debatten vekk fra billig retorikk om privatisering av makt, som hittil har vært de sosialistiske partienes tilnærming. For det er ikke det det dreier seg om. Det det dreier seg om, er å få kontroll med en bransje som er avhengig av tillit.

Bransjen driver bl.a. med flyplassikkerhet på Gardermoen. Jeg vet ikke om Regjeringen har planer om å fjerne det i neste budsjett, få offentlig ansatte og bruke politi på det, eller om det er samfunnsøkonomisk riktig å bruke vektorbransjen på det. Vil statsråden og Regjeringen bruke penger på å la politiet kjøre verditransport, eller vil de si at det kanskje er samfunnsøkonomisk bedre at vektorbransjen gjør det? Vil man ansette politi eller offentlig ansatte ved alle bommene som popper opp under denne regjeringen? Jeg tror ikke det. Der sitter det også vektere. Jeg tror det er samfunnsøkonomisk riktig at man har en vektorbransje, og at man gir den oppgaver. Men gir du den oppgaver og tillit, må du også sørge for at den tilliten er reell.

Justiskomiteen har vært en runde på Balkan nå. Vi har stadig nye EU-land, som også kan komme hit og tilby sine tjenester, kanskje også vektortjenester. Og nettopp i mangel av politi, som har vært et problem under både denne og tidligere regjeringer, har det vokst fram en privat vekt-virksomhet – også i slike land. Vil man la dem jobbe her i Norge uten at vi har kontroll, uten at politiet har et vandelsskrav, uten at vi kan inndra løyvene til de enkelte kriminelle vektere som kanskje kommer hit, og som dessverre er her?

Representantene fra Arbeiderpartiet har også snakket om de ansatte og arbeidernes situasjon, og hvor stigmatiserende og ille den kontrollen kanskje er. Jeg har selv jobbet som vektor, og finansiert mine studier som vektor. Da kjørte jeg bl.a. verditransport. Den ble få måneder etter at jeg sluttet, ranet i Drammen, på pengesentralen. Var det én ting jeg ønsket, var det at jeg visste at den personen som satt ved siden av meg, hadde en hederlig vandel, at han hadde hederlige hensikter, at selskapet visste om det, og at jeg kunne ha tillit til den personen. Vi har sett mange ran – i Sverige også – dessverre, flere ran av pengetransporter. Nettopp for å unngå det, nettopp får å ha tillit og trygghet på arbeidsplassen er det viktig med denne kontrollen. Derfor håper jeg at man ikke tar den mistenkeliggjøringen i forhold til makt og kapital. Jeg mener også at maktmisbruk bør unngås enten det er offentlige eller private som utøver det.

Jeg vil avslutte med å si at vi må tenke framover her, vi må erkjenne at vektorbransjen er her. Så får vi gjøre vårt for

å se hva den bør gjøre, hva den skal gjøre. Men inntil det må vi i hvert fall ha en god kontroll med virksomheten.

Ingrid Heggø (A) [12:07:20]: Eg skal utdjupe litt det eg sa innleiingsvis i innlegget mitt i stad, for eg har ikkje lyst til at representanten Dahl skal mista nattesøvnen før han reiser på pinseferie.

Det eg begynte med, var at Arbeidarpartiet og SV poengterer at koplinga mellom bruk av makt og profit er uheldig, og at vi er mot privatisering av myndigheitenes strengaste tvangsutøving. At vi poengterer dette, betyr faktisk ikkje at alle andre meiner det motsette. Utgangspunktet vårt er at bruk av maktmiddel skal handterast av det offentlege og vera underlagt offentlege instruksar. Vi ynskjer ikkje ei privatisering av politi og fengselsvesen. Vi har derfor m.a. teke initiativ for å stansa privat fangetransport og heller satsa på det offentlege, og på meir rasjonelle løysingar.

Eg har lyst til å seia litt meir om vektorbransjen, sidan eg no har ordet igjen. Det er utvilsamt slik at vaktelskap bidreg til at mange bedrifter og privatpersonar opplever auka tryggleik, og at bransjen såleis har ein viktig funksjon. Då er det viktig med ei klar arbeidsdeling mellom vaktelskapa og politi og fengselsvesen. Derfor går vi no gjennom vaktverksemdslova for å tydeleggjera ansvarsgrensene mellom politi og vaktelskap, slik det òg framgår av Soria Moria-erklæringa. Vi har sett mange eksempel på useriøse aktørar i bransjen, der ukvalifiserte vektorar nesten snarare bidreg til auka utryggleik enn til auka tryggleik. Det er eit problem for samfunnet, og ikkje minst for dei seriøse aktørane i bransjen. Det trur eg vi alle her er einige om.

André Oktay Dahl (H) [12:09:19]: Jeg synes representanten fra Fremskrittspartiet stilte veldig betimelige spørsmål om hvordan Regjeringen ser for seg at viktige samfunnsoppgaver blir løst i fremtiden. Jeg har ikke sett forslag om å fjerne antallet vektere på Gardermoen til fordel for f.eks. politiansatte. Med hensyn til de integritets-krenkende episodene som har vært på Gardermoen, hvor folk faktisk har følt seg trakassert og stigmatisert, så skulle man tro, med det genuine engasjementet fra Arbeiderpartiet mot maktmisbruk og kommersialisering av maktmidler, at man skulle sett et enormt engasjement i forhold til hva som har skjedd der. Det har jeg ikke sett. Antakelig er det en erkjennelse av at det vil koste penger, og at man ikke har penger til det på justisbudsjettet.

Til slutt skal jeg forsikre representanten Heggø om at det skal hakket mer til enn å høre tradisjonell arbeiderpartiretorikk og ansvarsfraskrivelse for å fjerne nattesøvnen til en Høyre-mann.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 3128)

C a r l I . H a g e n gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte
presidenten: Stortinget går til votering i sakene nr. 1–6 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 153/2006 av 8. desember 2006 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 1419/2006 om sjøtransport.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt frem 3 forslag. Det er

– forslagene nr. 1 og 2, fra Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

– forslag nr. 3, fra Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteres først over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere muligheten for å etablere et rådgivningsverktøy som sikrer muligheten til individuell rådgivningsoppfølging av den enkelte elev.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.19.42)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan arbeidsuka til elever i grunnskolen bedre kan brukes aktivt knyttet opp mot fremtidig utdanningsvalg.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan samhandlingen mellom kommuner og fylkeskommuner kan bli bedre, med sikte på en forbedret rådgivning til den enkelte elev i forbindelse med utdanningsvalg og redusert andel feilvalg.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 60 mot 50 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.20.04)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:44 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt om en bedre rådgivningstjeneste og bruk av arbeidsuka for elever i ungdomsskolen – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt frem 3 forslag. Det er

– forslag nr. 3, fra André Oktay Dahl på vegne av Høyre

– forslag nr. 4, fra Aud Kvalbein på vegne av Kristelig Folkeparti

– forslag nr. 5, fra Odd Einar Dørum på vegne av Venstre

Forslag nr. 3 er inntatt i innstillingen. Forslagene nr. 4 og 5 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det voteres først over forslag nr. 4, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendig lovendringsforslag som åpner for at man i kommunale politivedtekter kan innta forbud mot pågående adferd som forstyrrer den alminnelige ro, orden eller ferdsel på eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 102 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.21.05)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 3, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen klarlegge hjemmelsgrunnlaget for politireservens virksomhet, og legge til rette for at det kan organiseres en sommerøvelse hvor mannskaper fra politireserven deltar med sikte på å forebygge en økende aggressiv tigger-, salgs- og prostitusjonsvirksomhet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 98 mot 12 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.21.24)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendig lovendringsforslag som åpner for at man i kommunale politivedtekter kan bestemme at ingen på eller i umiddelbar nærhet av offentlig sted må fremby seksuelle tjenester eller bedrive tigging eller salg som på en pågå-

ende måte forstyrrer den alminnelige ro, orden eller ferdsel.»

Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Venstre ble med 61 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.21.49)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:39 (2006-2007) – om representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker, André Oktay Dahl og Kari Lise Holmberg om å gi hjemmelsgrunnlag til politiet til å gripe inn overfor frembydelse av seksuelle tjenester, organisert tiggging mv. – avvises.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 74 mot 32 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.22.27)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Thore A. Nistad satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«1. Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med «Nordsjødykker-saken» om å avstå fra påberoping av foreldelse.

2. Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til lov om endring i lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer (foreldelsesloven) § 9, med sikte på å klargjøre at foreldelse ikke skal kunne påberopes av statlige myndigheter i saker der staten selv kan mistenkes for å ha forsøkt å skjule sine handlinger.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:35 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen, Ketil Solvik-Olsen, Per Sandberg, Øyvind Vaksdal og Solveig Horne om å klargjøre at foreldelse ikke skal kunne påberopes av statlige myndigheter i saker der staten selv kan mistenkes for å ha bidratt til å holde vesentlige opplysninger tilbake – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 85 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.23.23)

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:36 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Trine Skei Grande og Gunvald Ludvigsen om helseforsikringer og personvern – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Solveig Horne satt frem fem forslag, forslagene nr. 2–6 på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til endringer i lov om vaktvirksomhet med sikte på å klargjøre at politiattest kan kreves også etter ansettelse, og at det enkelte selskap gis anledning til å innhente dette ved mistanke om kriminelle handlinger begått av egne ansatte.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at politiet skal ha plikt til å varsle ledelsen i et vaktelskap dersom en av deres ansatte har begått straffbare handlinger, eller er under etterforskning mistenkt for alvorlige straffbare handlinger.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede forslag om å teste vektere i vekterselskap ved mistanke om misbruk av rusmidler.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette en nasjonal godkjenningsordning og kontroll av vekterselskap.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre et krav til nasjonalt vekter-ID-kort for å kunne arbeide som vekter i Norge. Kortet skal kunne inndras av politiet dersom man viser seg uegnet.»

Venstre har varslet at de ønsker å stemme for forslagene nr. 2, 5 og 6, men ikke for forslagene nr. 3 og 4.

Åse Gunhild Woie Duesund – til stemmeforklaring.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [12:24:35]: Kristelig Folkeparti vil stemme for forslag nr. 2 og forslag nr. 6.

Presidenten: Er det flere stemmeforklaringer? – Det er det ikke.

Da voteres det først over forslagene nr. 2 og 6, deretter over forslag nr. 5, og til slutt over forslagene nr. 3 og 4.

V o t e r i n g :

1. Forslagene nr. 2 og 6, fra Fremskrittspartiet og Høyre, ble med 61 mot 49 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift 12.25.03)
2. Forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet og Høyre, ble med 68 mot 41 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.25.25)
3. Forslagene nr. 3 og 4, fra Fremskrittspartiet og Høyre, ble med 75 mot 35 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.25.48)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:19 (2006-2007) – representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Elisabeth Aspaker og Torbjørn Hansen om skjerpet kontroll med private vaktelskaper – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

S a k n r . 7*Referat*

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves?

– Siv Jensen har bedt om ordet.

*Ad opplysninger i media om plassering av psykisk syk
asylsøker i åpent mottak*

Siv Jensen (FrP) [12:26:40]: Jeg har bedt om ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a annet ledd. For ordens skyld: Stortingspresidenten har samtykket i dette.

Grunnen til at jeg ber om ordet, er at det i gårsdagens utgave av Dagsrevyen kom frem at en psykisk syk asylsøker nå er prøveløslatt fra fengslet i Trondheim og – mot alle anbefalinger – utplassert på et åpent mottak i Vadsø. Det skjer til tross for at vi har flere forsterkede mottak, hvor hensikten er at man også skal ha forsterket psykiatrisk bemanning. Det betyr at denne mannen, som er dømt for drapsforsøk – han har knivstukket et menneske, med syv knivstikk, fordi han ikke fikk lov å låne en mobiltelefon – og som erklæres som psykisk ustabil, nå blir utplassert på et åpent mottak i Vadsø, til fare for beboerne i området og til fare for andre på det samme mottaket.

Jeg mener at Regjeringen må gi en redegjørelse for hva de har tenkt å gjøre i denne saken. Det er helt uforsvarlig at en person som vurderes som så farlig at fengslet i Trondheim ikke ville løslate ham, prøveløslates – for det er prøveløslatelse det er snakk om – når man allikevel har kommet frem til at vedkommende skal ut på et åpent mottak. Det mener jeg at Regjeringen bør redegjøre for, og jeg har bedt om at statsråd Bjarne Håkon Hanssen kom til

Stortinget ved stortingsmøtets slutt for å gjøre det. Han er i Trondheim, har jeg fått vite, men jeg har også forstått at statsråd Storberget er til stede og kan redegjøre for saken. Det er jeg glad for, for dette må stride mot enhver persons rettsoppfatning.

Vi har et system hvor vi har etablert forsterkede mottak med nettopp ekstra psykiatrisk bemanning for å ta hånd om denne type personer. Likevel har man klart å komme til denne konklusjonen. Jeg mener at det er Regjeringens ansvar å sørge for at det umiddelbart blir iverksatt tiltak, slik at ikke denne personen gjennom helgen kan vandre fritt i Vadsø. Da er hele hensikten med forsterkede mottak borte. Dette synes jeg, med all respekt, at Regjeringen må ta tak i umiddelbart, for denne type ting kan ikke skje.

Jeg regner med at Regjeringen gjør sitt for å løse dette – på denne siden av pinsen.

Presidenten: Presidenten vil gjøre Stortinget oppmerksom på at det er lenge siden § 37 a annet ledd ble benyttet. I mellomtiden er også enkelte deler av forretningsordenen endret. Sist dette paragrafleddet ble benyttet, ble et slikt spørsmål behandlet etter de gamle regler om grunngitte spørsmål, som ikke lenger eksisterer. Til Stortingets kunnskap vil presidenten følge det gamle systemet. Det betyr at den som får samtykke fra stortingspresidenten til å reise spørsmål etter § 37 a annet ledd, får en taletid på inntil 5 minutter. Det medlem av Regjeringen som skal svare, får en taletid på inntil 5 minutter. Deretter får spørteren anledning til å stille et tillegsspørsmål på 1 minutt, og statsråden får tilsvarende 1 minutt på å svare. Ingen andre har anledning til å gripe ordet.

– Statsråd Knut Storberget får ordet!

Statsråd Knut Storberget [12:30:32]: Jeg kan forsikre representanten Siv Jensen og for så vidt også Stortinget om at grep allerede er tatt i denne saken. Det forhindrer meg likevel ikke i å si at vi her i stortingssalen skal utvise en viss varsomhet med å drive konkret saksbehandling rundt enkeltmennesker. Det er mange elementer som fortjener en grundig behandling i denne typen saker, først og fremst for å sikre det som er Regjeringas to hovedmål:

1. Mennesker som utgjør en sikkerhetsrisiko for seg sjøl eller for andre, skal omgis med en type sikkerhet som forhindrer tilbakefall, i den grad man har begått tidligere kriminalitet.
2. I den grad det ikke er grunnlag for at vedkommende skal være her i landet, skal vedkommende sendes ut så raskt som mulig.

Jeg vil allikevel si at det allerede er tatt initiativ til, gjennom det departementet jeg styrer, politiet, en full gjennomgang av denne saken, på bakgrunn av det vi fikk opplyst i går kveld via media.

Det første og viktigste som må iverksettes, er selvfølgelig at politiet får nødvendig kontroll i forhold til denne typen situasjon. Det er allerede igangsatt.

Det andre er, noe som er viktig, og som representanten Jensen også berørte, at fengselet har gitt til kjenne at de ikke ønsket å løslate vedkommende. Jeg har bedt om en rapport vedrørende akkurat det forholdet – om bakgrun-

nen for dette, og om årsaken til at vedkommende nå befinner seg der han gjør. Jeg ber om forståelse for at vi ikke har fått denne informasjonen ennå. Jeg er selvfølgelig parat til å gi den informasjonen også til Stortinget når den kommer.

Det er helt på det rene at vi har flere alternativer og spørsmål når det gjelder hvordan man skal møte mennesker som er i en situasjon hvor man utgjør en sikkerhetsrisiko. Politikontroll har jeg vært inne på. Spørsmålet om forsterket mottak er berettiget. Jeg har fått opplyst at min statsrådkollega Bjarne Håkon Hanssen er parat til å svare på dette når han vender tilbake til Oslo. Han stiller i Stortinget i neste uke i den grad det er behov for det, for å redegjøre nettopp for hans konstitusjonelle ansvarsområde.

Jeg vil også peke på at de som nå er ansvarlige i forhold til spørsmål om lov om psykisk helsevern, og særlig helseministeren, har bedt om en redegjørelse om hva slags tiltak som faktisk er satt i verk i forhold til den delen av situasjonen, men også generelt når det gjelder i hvilken grad man kan bruke de spor som ligger innunder lov om psykisk helsevern, hvor man også kan anvende tvang når vedkommende er ferdig med å sone sin straff, som synes å være tilfellet i denne saken.

Så er det kjent for Stortinget at Regjeringa har igangsatt arbeidet med å gå igjennom hele forvaringsinstituttet, slik at nettopp farlige fanger skal kunne få plass etter å ha begått en alvorlig straffbar handling, og slik at man har mulighet til å forlenge oppholdet i den grad det er behov for det ut fra et sikkerhetsmessig aspekt.

Jeg peker også på at i dette skisma i forhold til å vurdere mer sikkerhet, har Regjeringa nå også tatt et initiativ til å sende ut mennesker som ikke har oppholdstillatelse her i landet. Jeg har fått opplyst i dag, men må ta forbehold om det på grunn av at dette kom raskt på, at vedkommende vi her snakker om, faktisk ble innvilget opphold i 2003. Men det tar jeg forbehold om. Det vil vi også informere om.

Når det gjelder de som ikke har opphold i landet, er det tatt grep fra Regjeringas side, og det vil vi forsterke. Vi ser at det nytter. Når folk har sonet sin straff, og vi har mulighet for retur, får de i dag et større press på seg i forhold til det å måtte reise tilbake. Det har vi gjort via to grep: Først og fremst foretar vi en full gjennomgang av mulighetene for å inngå både bilaterale og multilaterale avtaler, men vi går nå i mye større grad inn i fengslene og ser på hvem som er berettiget for utsendelse ved ferdigsoning, og de blir nå faktisk også sendt ut.

Mitt håp er at vi i løpet av året i år vil se at det har gitt resultater – at faktisk flere blir sendt ut. Jeg tror at det også har betydning for sikkerheten. Mennesker i mange situasjoner vil faktisk ha behov for å komme hjem til sitt eget land. En får større muligheter for å starte sosial rehabilitering når man er i sitt eget hjemland, og i så måte minimaliserer det også sikkerhetsrisikoen.

Det er ingen tvil om at Regjeringa tar en slik situasjon på alvor. Vi har bedt om en full gjennomgang av denne saken – fra helsesporet, justissporet og også integreringssporet, som er Arbeids- og inkluderingsdepartementets ansvar. Vi er parat til å gi informasjon når den foreligger.

Siv Jensen (FrP) [12:35:56]: Jeg setter pris på at justisministeren på så kort varsel gav en såpass fyldig redegjørelse. Men det jeg ber om, er selvsagt at Stortinget på egnet måte får en fyldig redegjørelse om hva som faktisk har gått galt i denne saken. Det skjønner jeg at statsråden ikke kan gi i dag.

Det jeg også ber om, er at man foretar seg noe helt konkret når det gjelder denne personen, slik at han ikke kommer til å oppholde seg i et åpent mottak gjennom pinsen. Vi har forsterkede mottak. Det bør være full anledning til å omplussere vedkommende til et forsterket mottak med psykiatrisk bemanning. Hvis ikke denne personen er kvalifisert for et forsterket mottak, hvem i all verden er det da? Det er det jeg ber Regjeringen ta affære i forhold til. Hvis ikke en flertallsregjering kan gjøre det, er det noe alvorlig galt med det norske systemet, med Regjeringens styringsrett og med muligheten til å gripe inn i denne typen saker. Jeg forventer at Regjeringen tar affære – at den sørger for at denne personen blir satt i et forsterket mottak og ikke i et åpent mottak.

Jeg registrerer fra mediene at denne personen er prøveløslatt. Det innebærer åpenbart at vedkommende ikke har sonet ferdig. Likevel har man gjort det. Jeg forventer og forlanger at Regjeringen tar et hastegrep. Så setter jeg pris på at statsråd Bjarne Håkon Hanssen er villig til å komme til Stortinget neste uke og gi en fyldigere redegjørelse. Det regner jeg med blir iverksatt. Men det blir eventuelt om saksbehandlingsfeil og om hvordan man skal hindre at slike saker oppstår i fremtiden.

Men igjen: Jeg forlanger og forventer at Regjeringen foretar seg noe øyeblikkelig i denne konkrete saken.

Statsråd Knut Storberget [12:37:49]: Hvis vi skulle ha håndtert sikkerhetsmessige problemer i det norske samfunn på den måten at man nærmest fattet politiske vedtak vedrørende enkeltpersoner, er jeg redd for at vi ville lide stor sikkerhetsmessig risiko. Derfor tror jeg det er viktig at de organer som faktisk er satt til å håndtere disse sakene, også gjør det. Vi kommer ingen vei hvis vi ikke bygger på et system som faktisk bidrar til det.

Men jeg mener også at jeg i mitt hovedsvar til representanten Jensen gav uttrykk for at Regjeringa tar denne saken svært alvorlig, og at vi faktisk skaffer det som skal til for å fatte nødvendig vedtak. Det er allerede satt i verk tiltak både gjennom helsesporet og også fra politiets side for å bidra til sikkerhet. Den informasjonen som nå blir skaffet til veie, vil selvfølgelig også danne grunnlag for en raskest mulig vurdering fra Regjeringas side i forhold til spørsmålet om plassering i et spesielt skjermet mottak. Jeg skal i hvert fall forsikre representanten Jensen om at det vil bli gjort i løpet av kort tid, og faktisk er under arbeid.

Men jeg vil advare mot en personifisering av denne type debatt som bidrar til at vi faktisk på sikt sitter igjen med et resultat som betyr svekket sikkerhet.

Presidenten: Dermed er det spørsmålet ferdigbehandlet.

Forlanger noen flere ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves?

– Erna Solberg har bedt om ordet.

Erna Solberg (H) [12:39:42]: Jeg er litt usikker på hvordan forretningsordenen er på dette punktet, men jeg vil gjerne kommentere det spørsmålet som ble tatt opp.

Presidenten: Nei.

Erna Solberg (H) [12:39:50]: Det er ikke slik at jeg kan kommentere det spørsmålet? –

Presidenten: Nei. Presidenten redegjorde for den måten han ville takle det på, og da var det ingen som hadde innvendinger mot presidentens redegjørelse om at andre ikke ville bli gitt ordet. Men presidenten skal selvsagt, på anmodning fra Erna Solberg, forske tilbake i hvordan denne type spørsmål er behandlet tidligere. Hvis det er slik, som Erna Solberg antyder, at andre også skal få ordet, vil det bli gjennomført neste gang. Men det er en god

stund siden dette har skjedd. Presidenten redegjorde for behandlingsmåten av spørsmålet fra Siv Jensen, og det kom ingen innvendinger på det tidspunktet.

Erna Solberg (H) [12:40:26]: Jeg mener, ifølge det som står, at hvert parti har rett til å kunne holde et innlegg i oppfølgingen av en redegjørelse fra en statsråd i salen. Vi får ta det senere.

Presidenten: Det skal vi gjøre. Presidenten skal undersøke dette. Det var ingen redegjørelse fra statsråd Knut Storberget. Dette var et spørsmål i henhold til § 37 a annet ledd, et spørsmål og et svar.

Spørsmålet om andre også skal kunne ha ordet i den type saker, skal presidenten selvsagt få undersøkt. Hvis Presidenten har tatt feil, ber presidenten om unnskyldning. Men presidenten redegjorde på forhånd for hvordan det skulle gjøres, og ingen innvendinger kom på det tidspunktet.

Forlanger noen flere ordet i henholdt til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.40.
